

28.02.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**28 Şubat 2023
Salı**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

28 Şubat 2023 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşlarının Genel Kurul Toplantıları ve Bu Toplantılarda Bulundurulacak Bakanlık Temsilcileri veya Hükümet Komiserleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Kooperatif Bilgi Sistemi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Kooperatif ve Üst Kuruluşlarının Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulundurulacak Bakanlık Temsilcisinin Nitelik ve Görevleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para İhracı ile Ödeme Hizmeti Sağlayıcıları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Basın İlan Kurumu Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Resmî İlan ve Reklam Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

- Çiğ Süt Desteği ve Süt Piyasasının Düzenlenmesi Uygulama Tebliği (No: 2023/8)
- Dahilde İşleme Rejimi Tebliği (İhracat: 2006/12)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (İhracat: 2023/2)
- İhracat, Transit Ticaret, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası Hakkında Tebliğ (İhracat: 2017/4)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (İhracat: 2023/3)
- İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2016/4)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2020/6)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2023/8)
- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2023/9)
- Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşlarının Bilgi Sistemleri ile Ödeme Hizmeti Sağlayıcılarının Ödeme Hizmetleri Alanındaki Veri Paylaşım Servislerine İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- Sigortacılık Kanununun 30 uncu Maddesinin On İkinci ve On Beşinci Fıkralarında Yer Alan Parasal Sınırların Artırılmasına İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

28.02.2023

KURUL KARARLARI

- Enerji Piyasası Dzenleme Kurulunun 23/02/2023 Tarihli ve 11669 Sayılı Kararı
- Basında Fikren veya Bedenen alışanlara Verilecek Borç Para ve Yapılacak Yardımlar Hakkında 18 Kasım 1977 Tarih ve 68 Sayılı Genel Kurul Kararının 10 uncu Maddesinin Tadiline Dair Genel Kurul Kararı (No: 217)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 13/12/2022 Tarihli ve E: 2022/125, K: 2022/162 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 17/1/2023 Tarihli ve 2018/30235 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 17/1/2023 Tarihli ve 2020/34781 Başvuru Numaralı Kararı

DANIŐTAY KARARI

- Danıőtay İkinci Dairesine Ait Karar

Kasaplar bir hafta kepenk indirmeye hazırlanıyor

Deprem bahane edilerek karkas etin fiyatına haftada iki kez zam yapıldığını belirten Kasaplar Esnaf Odası Başkanı Aydın Tüfekçi, besicilerin de kesme hayvan vermeyi durdurduğunu savundu. Tüfekçi, kasaplar olarak bir hafta dükkân kapatma eylemine hazırlandıklarını söyledi.



MEHMET HANİFİ GÜLEL / İSTANBUL

Karkas etin kilogram fiyatı yılbaşından bu yana 130 liradan 180 liraya yükseldi. Depremi yaşadığı 6 Şubat'tan bu yana haftada iki kez zam geldiğini bildiren İstanbul Perakendeci Kasaplar Esnaf Odası Başkanı Aydın Tüfekçi, bazı büyük firmaların fiyatları tırmandırdığını iddia etti. Tüfekçi, "Zamma bahane olarak depremden dolayı Maraş ve Antep'te kesimin olmaması gösteriliyor. Fakat o bölgeden İstanbul'a da çok az ürün geliyor. Deprem bölgesinde sadece Elbistan'da entegre tesis var, diğerleri irili ufaklı kesimhanelerden oluşuyor. Söz konusu kesimhanelerde tam kapasite olmasa bile kesimler başlamış durumda. Böyle sıkıntılı bir dönemde birlik ve beraberlik olmamız gerekirken, zam furçasına çevrilmesi ahlaken doğru bulmuyoruz" dedi.

5 bin ton karkas ve canlı hayvanlar yolda

Son gelen zamlarla kasaplarda kilogram fiyatının dana kıymada 280, kuşbaşında ise 300 liraya yükseldiğini bildiren Tüfekçi, bazı kişilerin "hayvanınızı kesmeyin, bu sene daha da artacak" diye üreticiyi kesime yöneltmediklerini söyledi. Fiyatların hızla

artmasıyla üreticilerin kesime hayvan vermeyi durduğunu belirten Tüfekçi, karkas etin toptan fiyatınının 180 lira olduğunu belirtti.

Şu anda 5 bin ton karkas etin ithalatına başlandığı bilgisini veren Tüfekçi, “Bunun yanı sıra ESK, Uruguay’dan kesimlik canlı hayvan ithalatı yapmaya başladı ve şu an gemilere yüklenerek yola çıkmış durumda. Fiyatları kontrol altına alacak kadar ithalat yapılacak. Biz, ithalatın yerli besiciyi etkilemesini istemiyorduk, fakat deprem bahane edilerek fiyatın yükseltilmesi doğru değil” diye konuştu. Tüfekçi, devletin özel sektöre de ithalat izni vermesi gerektiğini vurguladı. Son 20 günde yemde yaşanan fiyat artışınının karkas ette 30 liralık zammı getirecek bir etki yaratmadığına dikkat çekerek fırsatçıların engellenmesini isteyen Tüfekçi, Bakanlık tarafından da bilinen bu isimlerle ilgili şikâyette bulduklarını aktardı.

Bir hafta ‘kapatma eylemi’ düşünüyor

Kasaplar olarak bakanlık, ticaret borsası ve ticaret odası temsilcilerinin de görüşünü alarak dükkânlarını bir hafta kapatmaya hazırlandıklarını dile getiren Tüfekçi, “İstanbul’da 2 bine yakın kasap var ve lokantacılar odası da bu durumdan çok şikayetçi. Odalarla birlikte İstanbul’da 3 bin üye var” dedi.



■ Satışlar yüzde 30 geriledi

Bugün karkas etin alış fiyatının üzerine yüzde 25 kemik firesi, yüzde 2 taze kesim firesi, yüzde 2 sinir firesi ve yüzde 2 banka komisyonu olduğunu belirten Tüfekçi kira, elektrik, sarf malzemeleri ve personel giderleri ile birlikte ortalama maliyetin yüzde 52’ye ulaştığını söyledi. Tüfekçi, “Bugün 180 lira karkas etin üzerine yüzde 50 eklediğiniz zaman bir kilo etin maliyeti 270 liraya ulaşıyor. Bu maliyetler göz önünde alındığında kasapların büyük kar marjı ile çalışmadığı ortada. Artık müşterilerden fiyatları görüp boş dönenler olmaya başladı. Yılbaşından bu yana tüketimde yüzde 30’a yakın bir düşüş var” dedi.

50 LİRA

İKİ AYDA 1 KİLO KARKAS ETE GELEN ZAM

180 LİRA

KARKAS ETİN KİLOSU

2 BİN

İSTANBUL’DA FAALİYET GÖSTEREN KASAP SAYISI

TMO depremzede çiftçiden kotasız ürün alımı yapıyor

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) Genel Müdürü Ahmet Güldal, depremlerden etkilenen üretici ve tüketicilere her türlü kolaylığı sağlayacaklarını belirterek, "Bölgede işletmelerimiz faaliyetlerine devam ediyor. Deprem bölgesinde herhangi bir cins ve kota sınırlaması olmadan ürün alımı yapıyoruz" dedi.



Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) Genel Müdürü Ahmet Güldal, ofis olarak deprem haberini alır almaz harekete geçip, acil durum planını uyguladıklarını söyledi. Deprem bölgesi dışında kalan illerden bölgeye yardım için organizasyon yaptıklarına işaret eden Güldal, bölgede yapılan yardımların yanında günde 3 bin kişilik yemek çıkardıklarını anlattı.

Güldal, deprem bölgesi dışında kalan illerdeki iş yerlerini de depremzede vatandaşların hizmetine açtıklarını vurguladı. Suyun ve ekmeğin deprem bölgesinde en çok ihtiyaç duyulan gıda maddesi olduğunun altını çizen Güldal, ekmek ihtiyacının karşılanması için ilk günden itibaren bölgenin un tedarikine destek olduklarını, çalışan işletmelere un gönderdiklerini dile getirdi.

“5 bin ton kuru gıda gönderdik”

Güldal, seyyar mutfaklar için de bakliyat, ayçiçeği yağı gibi temel gıda maddelerini sektörden temin ederek gönderdiklerini belirterek, bu kapsamda 5 bin tonun üzerinde kuru gıda maddesini deprem bölgesine ulaştırdıklarını bildirdi. TMO'nun depremden

etkilenen 11 ilde de faaliyet gösterdiğine işaret eden Güldal, bölgedeki bazı iş yerlerinin hasar gördüğünü hatırlattı.

9'u ağır, 20'si orta, 84'ü hafif hasarlı olmak üzere toplam 113 idari bina, lojman, depo ve tesisin depremde etkilendiğini belirten Güldal, hasar tespit çalışmalarının yapıldığını ve söz konusu iş yerlerinin çalışmaya başladığını kaydetti.

“Depolardaki ürün sigortalı”

Güldal, Gaziantep-Nurdağı'ndaki siloların depremde etkilendiğine ve 10'un üzerinde silonun yıkıldığına işaret ederek, şunları kaydetti: "Siloların mülkiyeti TMO'ya ait, işletmesi ise özel bir firma tarafından yapılıyor. Lisanslı bir depo. Yıkılan depoların içinde TMO'nun yanı sıra üretici, sanayici veya yatırımcı birçok mudiye ait ürün bulunuyor. Depolarda bulunan ürünler sigortalıdır.

Vatandaşlarımız müsterih olsunlar. Lisanslı depoyu işleten firma, ürünleri Şanlıurfa, Elazığ, Eskişehir ve Ankara'daki güvenli noktalara taşıyor." Depremde etkilenen 11 ildeki TMO hizmetlerinde aksama olmadığını anlatan Güldal, şu değerlendirmede bulundu: "Her zaman deprem öncelikli gündem maddemiz yaparak çalışacağız. Buradaki üretici ve tüketicilerimiz müsterih olsunlar. Her türlü kolaylığı depremde vatandaşlarımıza sağlıyoruz ve sağlayacağız. Bölgede işletmelerimiz faaliyetlerine devam ediyor. Deprem bölgesinde herhangi bir cins ve kota sınırlaması olmadan ürün alımı yapıyoruz. Burada herhangi bir mağduriyet oluşmasına izin vermeyeceğiz."

“Dış tedarik yoluyla ürün temin edeceğiz”

Ahmet Güldal, TMO olarak dış tedarik yoluyla ürün temin edeceklerini söyledi. Güldal, şöyle konuştu: "İki önemli gerekçesi var. Birincisi, bu yıl yağışlar beklentimizin altında gerçekleşiyor. Oluşabilecek olumsuz durumlara karşı önlem için stoklarımızı güçlendirmemiz gerekiyor. İkinci neden ise TMO'nun piyasa regülasyon faaliyetleridir.

TMO olarak halihazırda un ve yem regülasyonu faaliyetlerini bakanlığımız ve hükümetimizin politikaları çerçevesinde yürütüyoruz. Bu kapsamda da stoklarımızı güçlendirmemiz gerekiyor." Depolarda söz konusu çalışmaları yapacak düzeyde ürün bulunduğunu anlatan Güldal, "Ancak kullandığımız ürünün yerine yenisini koymalıyız ki elimiz güçlü olsun" diye konuştu.

TZOB Başkanı Bayraktar: Tarım arazileri artık imara açılmamalı

Deprem bölgesinde tarım alanlarının imara açılması sorunu olduğunu belirten Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Başkanı Şemsi Bayraktar, bunun hem gıda güvenliğini tehlikeye attığını, hem de güvensiz yapılaşmanın insanları evsiz barksız bıraktığını söyledi.



ANKARA (EKONOMİ)-Deprem bölgesinde tarım alanlarının imara açılması sorunu olduğunu belirten Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Başkanı Şemsi Bayraktar, bunun hem gıda güvenliğini tehlikeye attığını, hem de güvensiz yapılaşmanın insanları evsiz barksız bıraktığını söyledi.

Tarım alanının yumuşak zemini üzerine kurulan binaların felaketin boyutunu artırdığına dikkat çeken Bayraktar, “İllerdeki Toprak Kurulları verimli arazilerin imara açılması konusunda daha dikkatli olmalı, kamu yararı maddesi suistimal edilmemelidir. Birçok ilde Toprak Kurullarına çiftçi temsilcisinin çağrılmaması imara açılmayı kolaylaştırıyor. Toprağın sahibi çiftçi temsilcilerinin Toprak Kurullarında bulunması zorunlu olmalıdır.” ifadelerini kullandı.

Bayraktar, şu ana kadar bölgeye yönelik verilen tarımsal desteklerin olumlu olduğunu belirterek nakit sıkıntısının giderilmesi için de çalışma yapılması gerektiğini bildirdi.

Bayraktar, şunları söyledi: “Depremden etkilenen çiftçilerimizin mazot ve gübre destek ödemelerinin nakit olarak öne çekilmesini ve hayvansal üretime hayvan başına yem ve hayvancılık desteklerinin şubat ayında verilmesi ve sübvansiyonlu kredi borçlarının faizsiz ertelenmesi kararını doğru bir adım olarak görüyoruz. Ancak

28.02.2023

tarımsal üretimin sonraki süreçte sekteye uğramaması ve nakit sıkıntısının giderilmesi için bu ödemelerin bölgede artırılarak uygulanması, kredi borçlarının silinmesi de dâhil kredi kolaylıkları getirilmesi ve mali yönden tüm tedbirlerin alınması gerektiğini vurguluyoruz. Bir yandan destek verirken, diğer yandan elektrik şirketlerinin üreticilerin mazot ve gübre destek hesaplarından enerji borcunu tahsil etmesi büyük tepkilere neden olmaktadır. Elektrik şirketleri büyük tepkiye neden olan bu uygulamaya derhal son vermelidir.”

Çiğ süt desteği demelerine ilişkin esaslar belli oldu

Tarım ve Orman Bakanlığı, çiğ süt desteği demelerine ilişkin usul ve esasları belirledi. Destekleme demeleri kamu kaynağı olduğu için hak sahibinin hesabına aktarılmadan önce, haciz-icra, temlik ve benzeri işlemler yapılmayacak.



Bakanlığın, Çiğ Süt Desteği ve Süt Piyasasının Düzenlenmesi Uygulama Tebliği, Resmi Gazete'de yayımlanarak 1 Ocak'tan geçerli olmak üzere yürürlüğe girdi.

Tebliğle, Cumhurbaşkanını Kararı ile yürürlüğe konulan 2023-2024 Yıllarında Yapılacak Çiğ Süt Desteği ve Süt Piyasasının Düzenlenmesine İlişkin Karar'da yer alan destekleme demelerine ilişkin usul ve esaslar belirlendi.

Buna göre, çiğ süt desteği ve süt piyasasının düzenlenmesi için gerekli kaynak, bütçede hayvancılığın desteklenmesi için ayrılan ödenekten karşılanacak. Bakanlıkça gerekli paranın aktarılmasını müteakip banka aracılığıyla denecek.

Çiğ süt desteklemesi, ürettiği çiğ sütü, süt işleme tesislerine, fatura/e-fatura/e-arşiv fatura/müstahsil makbuzu/e-müstahsil makbuzu karşılığında kendisi, üretici veya yetiştirici rgt veya bunların yüzde 50'nin üzerinde paya sahip oldukları ortaklıkları vasıtasıyla satan ve Bakanlık Süt Kayıt Sistemi (BSKS) veri tabanına aylık olarak kaydettiren bir üretici-yetiştirici örgütüne ye olan yetiştiricilere yapılacak.

Üretmiş olduğu çiğ sütü, süt piyasasının düzenlenmesi uygulamasını kapsamında, üretici örgütleri aracılığıyla süt ürününe evirterek Et ve Süt Kurumu Genel

28.02.2023

Müdürlüğüne satan üreticiler de desteklemeden yararlanacak. Desteklemede, 1 kilogram süt ürünü eşdeğeri süt miktarı esas alınacak.

Çiğ süt desteklemesinden yararlanacakların işletmesi ve sütün elde edildiği hayvanların TÜRKVET'e kayıtlı olması gerekecek.

Süt soğutma tankları, süt toplama merkezleri ve süt dolun tesislerinin yürürlükteki mevzuat hükümlerine uygunluğu kontrol edilecek.

Çiğ süt desteğinde, üretici-yetiştirici örgütlerine verilen yetki, görev ve sorumlulukları zamanında yerine getirmeyerek yetiştiricinin mağduriyetine sebep olan üretici-yetiştirici örgütleri mağduriyetin giderilmesinden sorumlu olacak.

Tebliğde yer alan destekleme ödemeleri kamu kaynağı olduğu için hak sahibinin hesabına aktarılmadan önce, haciz-icra, temlik ve benzeri işlemler yapılmayacak.

Destekleme ödemelerinden, idari hata sonucu düzenlenen belgelerle yapılan ödemeler hariç, haksız yere yararlandığı tespit edilen üreticiler, 5 yıl süreyle hiçbir destekleme programından yararlandırılmayacak.

Rusya, tarım savaşında galip geliyor

Rusya'nın Ukrayna'yı işgal etmesinden ve emtia piyasalarını kaosa sürüklemesinin üzerinden geçen bir yıl içinde Rusya tarım ticaretinde işgal ettiği Ukrayna'yı gölgede bıraktı. Uluslararası piyasalarda buğday, mısır ve Ayçiçek yağı fiyatları da savaş öncesine geri gitti.



EVİRİM KÜÇÜK

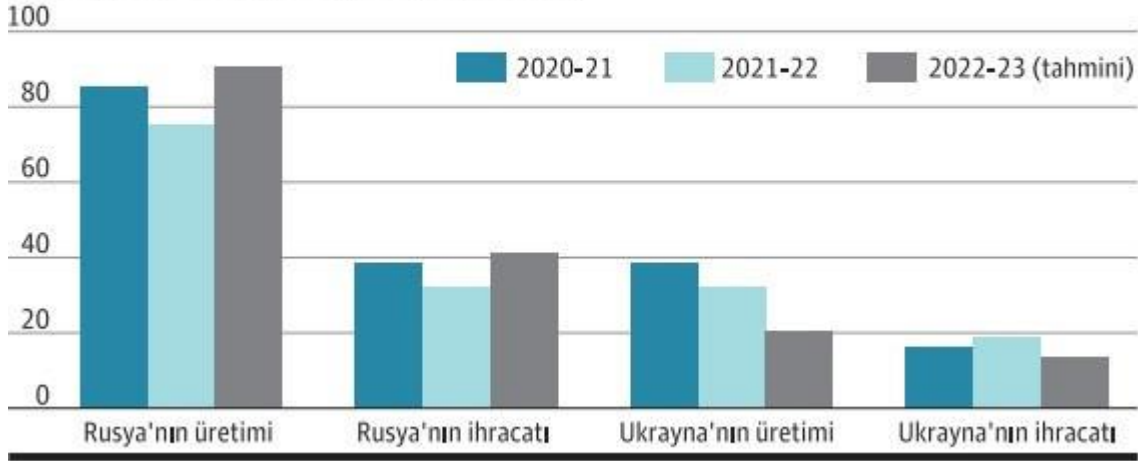
Ukrayna ile Rusya arasındaki savaşta bir yıl geride kalırken, Türkiye'nin oluşturulmasına katkı verdiği BM koordinasyonundaki Karadeniz Tahıl Koridoru'nun mart ayı sonrasında devam etmesi konusunda gözler yeniden Moskova'da. Rusya, koridoru askıya alma gibi bir hamle yaparsa, Türkiye dahil birçok ülkenin tahıl ithalat faturası kabarmaya başlar. Çünkü Ukrayna'nın sevkiyatlarının yeniden başlamasına yardımcı olan koridorda bugün kadar 22 milyon 165 bin 287 ton tahıl ve gıda ürünü ihraç edildi. Fakat istatistikler savaşın patlak vermesinden bu yana Karadeniz'de tarım ürünleri ticaretinin Rusya'nın lehine işlediğini gösteriyor. Rusya'nın buğday, mısır, Ayçiçek yağı gibi tarım pazarlarındaki payı artarken, Ukrayna'nın geriledi. Ukrayna'nın buğday ihracatı, 2022-23 pazarlama yılında üçte birden fazla düşerken, ayçiçek yağı sevkiyatları beş yılın en düşük seviyesinde. 24 Şubat 2022'de Ukrayna'nın işgalinden bu yana ticaretteki değişim şöyle:

BUĞDAY: Arazileri zarar gören Arazileri zarar gören Ukrayna'nın üretimi düşüyor

Ukrayna tarım bakanlığından alınan verilere göre, ülkenin buğday sevkiyatı 2022-23 mali yılında şimdikiye kadar yüzde 39 düşüşle 10.8 milyon ton oldu. Ukrayna'nın buğday ihracatı, işgalden sonra haftalarca durdu. Ancak Temmuz ayında Karadeniz Tahıl Girişimi'nin imzalanmasının ardından ihracat arttı. Avrupa'ya sevkiyatlar 10

kattan fazla artarken, Asya ve Afrika'ya yapılan sevkiyatlar yüzde 75 ila 80 arasında düştü. Tarım uzmanlarına göre, Ukrayna'nın 2023-24 sezonunda buğday ihracatının 12 milyon tona düşmesi bekleniyor. Tarım arazileri ve ekipmanlarının savaşta hasar alması nedeniyle Ukrayna'nın 2022-23 buğday üretimini önceki yılki 33 milyon tona kıyasla 21 milyon ton olarak tahmin ediyor. Rusya'nın 2022-23 sezonundaki buğday ihracatının 41.5 milyon tonla, önceki sezon kaydedilen 33 milyon tonun oldukça üzerinde gerçekleşmesi bekleniyor. Analistler, Rusya'nın 2022-23 buğday hasadını bir yıl önce tahmin edilen 75.2 milyon tondan 91 milyon tona çıkacağını öngörüyor. Bu arada S&P Platts değerlendirmesine göre, Ukrayna'nın yüzde 11.5 buğday FOB fiyatları geçtiğimiz hafta yıllık yüzde 23.2 düşüşle 274 dolar/ ton seviyesine indi. Rusya'nın yüzde 12.5 buğday FOB fiyatı da yıllık yüzde 17,4 düşüşle 298 dolar/ton oldu.

Rusya'nın buğday ihracatı artıyor, Ukrayna'nın geriliyor (milyon ton)

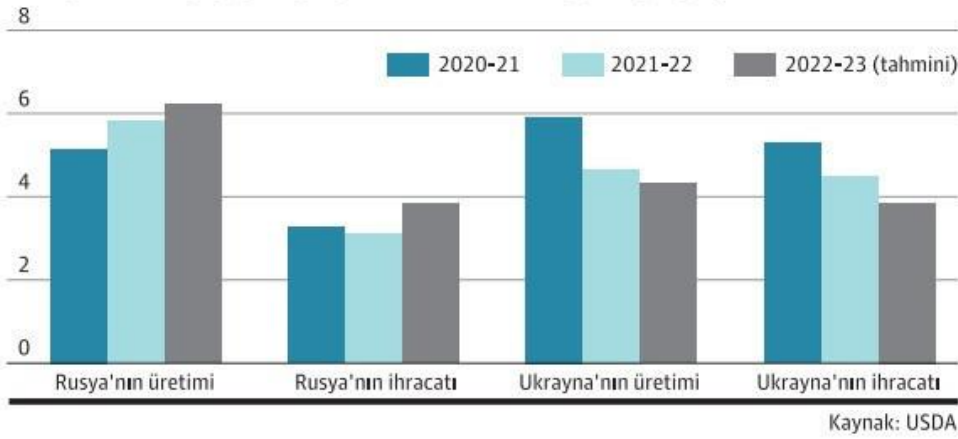


Kaynak: USDA

AYÇİÇEK YAĞI: Rusya, Ukrayna'nın payını kaptı

Ukrayna'nın ayçiçek yağı sevkiyatları 2022-23 döneminde beş yılın en düşük seviyesine inecek. ABD Dış Tarım Servisi, 9 Şubat tarihli aylık yağlı tohumlar raporunda, sevkiyatların 3.85 milyon ton olacağını öngördü. Ayçiçek yağı, hurma ve soya fasulyesi yağından sonra dünyanın en çok ticareti yapılan üçüncü bitkisel yağdır. Ukrayna, dünyanın en büyük ayçiçek yağı üreticisidir ve onu Rusya takip eder. İki ülke, 2020-21'de küresel üretimin yüzde 60'ını oluşturdu. Ukrayna'nın 2022-23'te bir yıl önceki 4.64 milyon tona göre 4.3 milyon ton ayçiçek yağı üreteceğini tahmin ederken, Rusya'nın üretiminin bir yıl önceki 5.82 milyon tondan 6,19 milyon tona çıkması bekleniyor. Platts, Ukrayna FOB Karadeniz Ayçiçek yağı fiyatının 23 Şubat 2022'deki 1.480 dolar/tondan 1.000 dolar/tona indiği görülüyor. Karadeniz Ayçiçek yağı fiyatları, Rus işgalinin Ukrayna'nın liman ticaretini tamamen baltalaması nedeniyle Mart 2022'de 2.500 dolara kadar çıkmıştı.

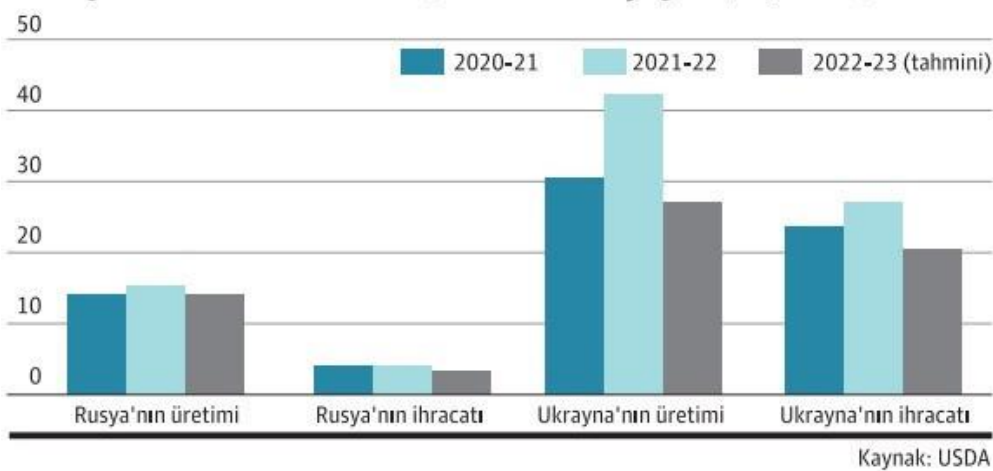
Rusya'nın ayçiçek yağı üretimi Ukrayna'yı geçecek (milyon ton)



MISIR: Fiyatlar savaş öncesi seviyelere geri gitti

Ukrayna dünyanın lider mısır ihracatçılarından. Ancak ABD Tarım Bakanlığı, Ukrayna'nın 2022-23 mali yılı mısır üretiminin savaş öncesi 26.98 milyon ton seviyesinden 22.5 milyon tona ineceğini tahmin ediyor. Ukrayna tarım bakanlığı, 2023-24 mali yılın toplam ekilen alanın savaş öncesi 29 milyon hektardan 7 milyon hektar düşeceği uyarısı yapıyor. Ukrayna tarım bakanlığına göre, 2022-23 sezonunda şimdiye kadar Ukrayna yıllık yüzde 7 düşüşle 17.41 milyon ton mısır ihraç etti. Ukrayna, en büyük tedarikçi Brezilya'yı geride bırakarak AB'nin en büyük mısır ihracatçısı oldu. Fiyatlara bakıldığında CBOT vadeli işlemlerinde mısırın kile fiyatı 6.75 dolar seviyesinde. CBOT'ta mısır fiyatları Nisan 2022'de 8.3 dolar ile zirve yapmıştı. Karadeniz mısırına bakınca fiyatların 1 yıl öncesine göre gerilediği görülüyor. Platts FOB Karadeniz mısırı Mart 2022'de 387 dolar/ton ile zirve yaparken, şu sıralar 300 doların altında.

Ukrayna'nın mısır üretimi, ihracatı düşüyor (milyon ton)



21 MİLYON TON

UKRAYNA'NIN 2022-23 BUĞDAY ÜRETİM TAHMİNİ

6.2 MİLYON TON

2022-23'TE RUSYA'NIN AYÇİÇEK YAĞI TAHMİNİ

Bakan Nebati, Şanlıurfa'da iş dünyası ile buluştu

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu ile birlikte basın toplantısı düzenledi.



Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası'nda, TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu ve sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla, depremler sonrası gerçekleştirilen çalışmalara ilişkin değerlendirmede bulundu.

Nebati, "Bu kapsamda, AFAD başta olmak üzere, tüm kamu kurum ve kuruluşlarımızın acil nakit taleplerini karşılamak için ilk etapta 100 milyar lira kaynak ayırdık. Tüm kurumlarımızın deprem ile ilgili kaynak taleplerini en hızlı şekilde karşılıyoruz. Bugüne kadar AFAD'a yaklaşık 17 milyar lira nakit aktarımı gerçekleştirdik" dedi.

Bakan Nebati, her bölgede bakanların toplantılar yaptıklarını, yaraların hızlıca sarılması açısından gelen talepleri değerlendirip hızlı şekilde karar aldıklarını belirterek, Bakanlığına ilişkin tüm sorunlara ilişkin çözümleri de anlık olarak, hızlı bir şekilde yola devam ettiklerini söyledi.

Deprem felaketinin vatandaşlar ve iş dünyası üzerindeki etkilerini hafifletmek için bazı vergi düzenlemelerini de acilen devreye aldıklarını dile getiren Nebati, mücbir sebep hali ilanı başta olmak üzere bu kapsamda alınan önlemleri anlattı.

Vergi borçlarının taksitlendirilmesinden, prefabrik yapılara ilişkin KDV indirimine kadar atılan adımlara dikkati çeken Nebati, şöyle devam etti:

"Hızla devreye aldığımız tüm bu kolaylaştırıcı uygulamalarımızın yanı sıra vergi mevzuatı kapsamında gelen bazı diğer talepleri de ivedilikle değerlendiriyoruz. Hedefimiz, bu zorlu dönemde, vatandaşlarımızın ve iş dünyamızın her bakımdan hayatını olabildiğince kolaylaştırmaktır. Uygulamaya aldığımız destek ve tedbirlerle, depremden zarar gören esnafımızın, sanatkarımızın ve çiftçimizin de yanında olmaya devam ediyoruz. İş yerleri ve işletmeleri zarar gören yaklaşık 150 bin esnaf ve sanatkarlarımıza Halk Bankasınca kullanılan Hazine faiz destekli kredi ödemelerini 6 aylığına faizsiz şekilde erteledik. Yine, deprem bölgesindeki çiftçilerimizin de Hazine faiz destekli kredilerini 1 yıl süreyle vade farkı almaksızın erteledik. Deprem bölgesindeki çiftçilerimizin mazot ve gübre desteklerini önceki uygulamalardan farklı olarak aynı yerine nakdi olarak gerçekleştirdik. Bu kapsamda toplam 3,4 milyar liralık destek geçen hafta çiftçilerimizin hesabına yatırılmıştır."

Bakan Nebati, bankacılık, çalışma hayatı ve sigortacılık alanlarında yapılan düzenlemelere de değinerek, "Vatandaşlarımızın sigortacılık alanında da mağduriyet yaşamaması için gerekli tedbirleri aldık ve almaya devam ediyoruz. Doğal Afet Sigortası kapsamında ödemelere ivedilikle başladık. 8 bin 612 hasar dosyası için 1 milyar liralık ödeme gerçekleştirilmiş olup, ödemeler devam etmektedir. OHAL ilan edilen illerimizde trafik sigortası ve zorunlu deprem sigortası poliçelerinin prim ödemelerinde çeşitli kolaylıklar da getirdik. Yenilenemeyen poliçelerin teminatını ve tahsilatını 8 Mayıs 2023'e kadar uzattık." ifadelerini kullandı.

Fiyat sabitleme kararı

Deprem felaketi karşısında fırsatçılık yapanlar olduğuna da dikkati çeken Bakan Nebati, şunları kaydetti:

"Depremin yaralarını sarmaya çalışan vatandaşlarımızın bir de bu fırsatçı yaklaşıma maruz kalması asla kabul edilebilir değildir. Bu duruma kesinlikle göz yumacak değiliz. Diğer taraftan, bölgenin yeniden ihya ve inşası kapsamında fiyat sabitleme kararı alarak bu sürece önemli destek sunan iş dünyamızın duyarlı ve birbirinden değerli mensuplarına da milletimiz adına teşekkürü bir borç biliyoruz. Bizler de girdi maliyetlerinin artmaması noktasında her türlü tedbiri alacağımızı, vazgeçmemiz gereken şeyler varsa bunlardan vazgeçeceğimizi açıklıkla ifade ediyoruz. Şu anda hepimiz elimizi taşın altına koymadık, yüreğimizi ve bedenimizi koyduk. Zaman, bir olma, beraber olma zamanı. Bizi biz yapan işte zor zamanda sergilediğiniz bu mertliktir, bu yiğitliktir"

Bölgedeki 124 ilçeden sadece 3'ü ilk 100'de

Depremde hasar gören illerde toplam 124 ilçe yer alıyor. Bunlar, ilçe bazında yapılan sosyoekonomik gelişmişlik endeksi sıralamasında ise son sıralarda yer alıyor. En gelişmiş 100 ilçe arasında deprem bölgesinden sadece 3 ilçe bulunuyor.



HÜSEYİN GÖKÇE / ANKARA

Depremde ağır hasar verdiği iller ve ilçeleri sosyoekonomik gelişmişlik endeksi sıralamasında son sıralarda yer alıyor. 11 ilden 3 tanesi 6. bölge, 3 tanesi de 5'inci, 3 tanesi 4'üncü bölgede yer alırken, sadece 2 tanesi 3'üncü bölgede bulunuyor. Depremde hasar gören illerde toplam 124 ilçe yer alıyor. Bunlar, ilçe bazında yapılan sosyoekonomik gelişmişlik endeksi sıralamasında ise son sıralarda yer alıyor.

En gelişmiş 100 ilçe içine giren sadece Adana'nın Seyhan ve Çukurova, Gaziantep'in ise Şehitkamil ilçesi olmak üzere 3 ilçe var. Buna karşılık en az gelişmiş ilçeden başa doğru yapılan sıralamada ise son 250 içinde 57 ilçe, son 100 ilçe içinde ise deprem bölgesinden 31 ilçe bulunuyor. Türkiye'nin en az gelişmiş ilçesi Harran ise etkilenme derecesi diğerlerine göre biraz daha zayıf olan Şanlıurfa'da yer alıyor.

Sosyoekonomik Gelişmişlik Endeksi, il bazında olduğu gibi bu 973 ilçeyi de belirlenmiş 52 kritere göre 6 bölgeye ayırıyor. Türkiye genelinde en az gelişmiş yani 6. Kademe 121 ilçe yer alırken, bunlardan 38 tanesi de deprem bölgesindeki 11 ilde yer alıyor.

EKONOMİ, Türkiye'yi sarsan deprem felaketinin ağır darbe vurduğu 11 ilin sosyoekonomik gelişmişlik endeksi sıralamasındaki yerlerini inceledi. Bu alanda il bazında en son 2017 yılında sıralama yapılırken, ilçe bazındaki son veri 2022 yılına ait.

Türkiye'de 973 ilçe bulunuyor ve bunlardan 124 tanesi deprem bölgesindeki 11 ilde yer alıyor. Kişi başına ihracat, GSYİH, işsizlik oranı, kredi ve mevduat oranı gibi 52 kritere göre hesaplanan sosyoekonomik gelişmişlik endeksi illeri ve ilçeleri en gelişmişten, en az gelişmiş olanına göre sıralıyor. Deprem illerinden Adana ve Gaziantep 3. kategoride yer alırken, Elazığ, Hatay ve Malatya 4., Kahramanmaraş, Kilis ve Osmaniye ise 5. sırada bulunuyor. Adıyaman, Diyarbakır ve Şanlıurfa illeri ise 6. sırada yer alıyor.

124 ilçenin 35'i 6. kategoride

Deprem bölgesindeki illerde yer alan 124 ilçeden 35 tanesi, en az gelişmiş ilçeleri gösteren 6. Kategoride yer alıyor. En az gelişmiş 100 ilçe içinde 31 ilçe, en az gelişmiş 250 ilçe içinde ise 57 tane deprem ilçesi bulunuyor. En çok gelişmiş 100 ilçe içinde ise 2 tanesi Adana, 1 tanesi de Gaziantep olmak üzere sadece 3 ilçe yer alıyor.

DEPREM EKONOMİK GELİŞMİŞLİĞİ EN DÜŞÜK İLLERİ VURDU

Gelişmişlik kriterleri neye göre hesaplanıyor?

Sosyoekonomik gelişmişlik endeksi, ekonomik ve sosyal başlıklarda toplam 52 kritere göre hesaplanıyor. Bunlar arasında yer alan bazı kriterler şöyle: Nüfus yoğunluğu, işsizlik oranı, ortalama günlük kazanç, eğitim durumu, 10 bin kişiye düşen hekim sayısı, kişi başına ihracat, imalat sanayi işyerlerinin Türkiye içindeki payları, OSB'lerdeki parsellerin Türkiye içindeki payı, 100 bin kişiye düşen marka sayısı, banka kredilerinin Türkiye içindeki payı, kişi başına banka mevduatı, kişi başına GSYH, kırsal kesim asfalt-beton yol oranı, kişi başına mesken elektrik tüketimi, sosyal güvenlik kapsamı dışında kalan nüfusun il nüfusuna oranı, 100 bin kişi başına cezaevindeki hükümlü sayısı.

SGE Sıralamasında göze çarpanlar

Sosyoekonomik Gelişmişlik Endeksi, il bazında olduğu gibi bu 973 ilçeyi de belirlenmiş 52 kritere göre 6 bölgeye ayırıyor. Deprem ağır hasar verdiği iller ve ilçeleri sosyoekonomik gelişmişlik endeksi sıralamasında son sıralarda yer alıyor. 11 ilden 3 tanesi 6. bölge, 3 tanesi de 5. bölge, 3 tanesi 4. bölgede yer alırken, sadece 2 tanesi 3. bölgede bulunuyor. 6. Kademedeki 121 ilçenin 38'i deprem bölgesindeki 11 ilde yer alıyor. Şanlıurfa'nın Harran ilçesi ise son sırada bulunuyor.

2023'e tüm zamanların en yüksek 'Dış Ticaret Açığı' ile başladı

Dış ticaret açığı, ocak ayında 14,24 milyar dolar ile rekor seviyeye yükseldi. İthalat ise yüzde 20.7 oranında artarak 33.61 milyar dolar ile tüm zamanların en yüksek düzeyinde gerçekleşti.



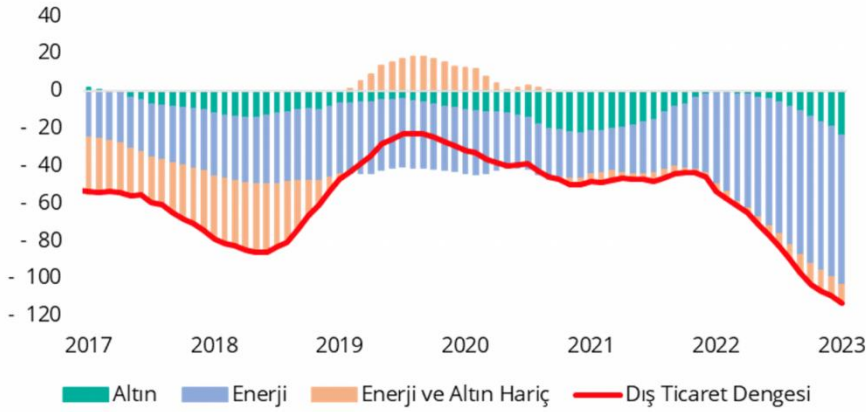
Ali Orhan YALÇINKAYA

2023 yılı Ocak ayında ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 10.3 oranında artarak 19.37 milyar dolara yükselirken, ithalat yüzde 20.7 oranında artarak 33.61 milyar dolar ile tüm zamanların en yüksek düzeyinde gerçekleşti. Böylece 2023 yılının ilk ayında 14.24 milyar dolar ile tüm zamanların en yüksek dış ticaret açığı verilirken geçtiğimiz yılın aynı ayına göre artış yüzde 38.4 oldu. İhracatın ithalatı karşılama oranı da yüzde 63.0'ten yüzde 57.6'ya geriledi.

12 aylık birikimli olarak ise geçtiğimiz yılın Ocak ayına göre ihracat yüzde 12.4 oranında artışla 256.02 milyar dolar, ithalat yüzde 31.4 oranında artışla 369.47 milyar dolar oldu.

Böylece geçtiğimiz yılın tamamında 109.51 milyar dolar dış ticaret açığı verilirken 2023 Ocak itibarıyla birikimli açık 113.46 milyar dolara yükselmiş oldu. Yıllık artış hızının ithalatta daha yüksek olduğunu görmekteyiz.

12 Aylık Dış Ticaret Açığı (milyar USD)



Mevsim etkisinden arındırılmış verilere göre ihracat aylık bazda yüzde 4.2 oranında azalırken, ithalat yüzde 10.7 oranında arttı.

Euro/Dolar paritesi ise dış ticareti olumsuz etkilemeye devam ediyor. Ocak ayında parite kaynaklı olumsuz etkinin 0.5 milyar dolar düzeyinde olduğunu hesaplamaktayım. Öte yandan geçtiğimiz yılın sonunda yüzde 3.0 düzeyinde olan TL'nin ihracattaki payı ise bir önceki aya göre yükselerek yüzde 3.1 düzeyinde gerçekleşti.

Yatırım malı ithalatı bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 32.7, ara malı ithalatı yüzde 15.5, tüketim malı ithalatı ise yüzde 70.6 oranında arttı.

2022 yılı Aralık sonunda 96.5 milyar dolar olan 12 aylık birikimli enerji ithalatı 2023 Ocak itibariyle değişim göstermedi ve yatay seyretti. Aynı dönemde altın ithalatının da 19.4 milyar dolardan 18.9 milyar dolara gerilediği görülüyor.

Bir önceki ay 0.2 milyar dolar düzeyinde açık veren enerji ve altın hariç çekirdek denge, Ocak'ta 1.8 milyar dolar açığa yükselirken, 12 aylık birikimli açık da 10.0 milyar dolar düzeyinde gerçekleşti.

Sonuç olarak dış ticaret rakamları 2011 yılının Mart ayında verilen 9.4 milyar dolarlık rekor cari açığının 2023 yılının ilk ayında kırılarak üzerine çıkacağını düşündürüyor.

Şubat ayı Reel Kesim Güven Endeksinin alt detaylarında, ihracat sipariş miktarında artış bekleyenler lehine olan seyir de zayıflama olduğunu gördük. İhracatçı Birliklerin verileri ise Şubat ayında ihracatın geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre yüzde 12.6 azalacağına işaret ediyor.

Yaşanılan deprem felaketi sonrası dış ticaret ve cari dengedeki bozulmanın süreceğini düşünmekteyim.

Ekonomik güven endeksi yüzde 0,3 geriledi

Ekonomik güven endeksi şubat ayında 99,1 olarak gerçekleşti. Bir önceki aya ait veri 99,3 olmuştu. Böylelikle, ekonomik güven endeksi şubat ayında yüzde 0,3 oranında gerilemiş oldu.



Türkiye İstatistik Kurumu, şubat ayına ilişkin ekonomik güven endeksi verilerini açıkladı. Buna göre, endeks ocakta 99,3 iken şubatta yüzde 0,3 azalarak 99,1 oldu.

Tüketici güven endeksi ise şubatta aylık bazda yüzde 4,3 artarak 82,5'e çıktı.

Aynı dönemde reel kesim güven endeksi yüzde 1 azalarak 102,4'e geriledi.

İnşaat sektörü güven endeksi yüzde 3,6 düşerek 89,8 değerini aldı.

Hizmet sektörü güven endeksi yüzde 2,2 azalarak 115,5, perakende ticaret sektörü güven endeksi yüzde 2,4 gerilemeyle 123,1 oldu.

Küresel hasılanın 13 trilyon doları faize

The Economist tarafından yapılan bir analize göre küresel ekonominin faiz faturası 13 trilyon doları buldu ve hasılanın %14,5'i faiz ödemelerine gidiyor. Faiz artışlarıyla birlikte gelirin %17 ila 20'sinin faiz ödemelerine gitmesi bekleniyor.



HİLAL SARI

Küresel GSYİH'nin yüzde 90'ını oluşturan 58 ekonomide toplam hasılanın %14,5'i faize gidiyor. Bu ülkelerde faiz yükü 13 trilyon dolara ulaştı. The Economist tarafından yapılan hesaplamalarda enflasyon karşısında merkez bankalarının devam eden faiz artışlarıyla toplam hasıladan faize giden payın yüzde 14,5'ten yüzde 20'ye çıkacağı tahmin ediliyor.

298 trilyon dolar borç için 13 trilyon dolar faiz ödeniyor

Pandemi ve ardından Ukrayna Savaşı ile rekorlara koşan enflasyon karşısında merkez bankaları işe koyulmuş, 2021'in ilk çeyreğinde 58 ekonomide ortalama yüzde 2,6'lık bir faiz artırımını olmuştur. 2022'nin ilk çeyreğinde bu artırımlar ortalama yüzde 7,1'e geldi. Bu ülkelerdeki toplam borç 298 trilyon dolarda ve toplam GSYİH'lerinin yüzde 342'sine denk geliyor. Pandemi öncesinde küresel ekonominin yüzde 90'ını oluşturan bu ekonomilerin borcu 255 trilyon dolardı ve borç/GSYİH oranı yüzde 320 düzeyindeydi.

Borçlar arttıkça faiz artışlarına karşı hassasiyet de artıyor. The Economist bu ülkelerde şirketlerin, hane halklarının ve hükümetlerin ne kadar faiz ödediğini

hesapladı. 2021 yılında 58 ülkenin toplam faiz yükü 10,4 trilyon dolardı. Toplam hasılanın yüzde 12'si faize gidiyordu. 2022 yılı itibariyle ise bu rakam 13 trilyon dolara ve GSYİH'nin yüzde 14,5'ine yükselmiş durumda.

ABD'nin faiz yükü 1 trilyon doları aşacak

NorthmanTrader'ın kurucusu Sven Henrich, ABD'nin faiz ödemelerinin 1 trilyon dolara yaklaştığını ve 2023 yılında 1,5 trilyon doları bulabileceğini söylüyor. Cointelegraph'ta yer alan ve ABD'nin faiz yükünün kripto piyasasının tamamına yaklaştığına dikkat çekilen habere göre ülkenin faiz yükü Mart 2020'den bu yana yüzde 42 arttı. 2022'de 31 trilyon dolarlık hükümet borcu için toplam 853 milyar dolar faiz ödendiğini belirten Henrich, "Bu 2023 savunma bütçesinin de üzerinde. Eğer Fed faizleri bu düzeylerde tutar veya daha da yükseltirse, ABD'nin ödediği faiz 1,2 ila 1,5 trilyon doları bulacak" değerlendirmesi yapıyor.

Mevcut patikada faizin payı %17'ye yükselecek

Gelecek bir kaç yıl içinde faiz artışlarının da devam etmesiyle neler olabileceğini de hesaplayan kuruluş, Uluslararası Ödemeler Bankası ve Uluslararası Para Fonu verilerini temel alarak bir analiz yapıyor. Hesaplama borç/gelir oranları sabit tutuluyor ve özel borçların vadesinin iki yılda, kamu borçlarının vadesinin beş yılda dolduğu varsayılıyor. Analize göre faizler, devlet tahvillerinde fiyatlanan patika yönünde hareket ederse küresel hasılanın faize giden payı 2027 itibariyle yüzde 17'yi bulacak.

Sıkılaşıma beklenenden agresif olursa %20'yi bulacak

Ancak piyasalar şu anda merkez bankalarının ne kadar sıkılaşıcağı konusunda iyimserse ve sıkılaşıma beklenenden 100 baz puan daha yüksek olursa, bu küresel ekonominin faiz yükünü hasılanın yüzde 20'sine çıkaracak.

298 TRİLYON DOLAR

KÜRESEL GSYİH'İNİN %90'INI OLUŞTURAN 58 ÜLKENİN TOPLAM BORCU

13 TRİLYON DOLAR

2022 TOPLAM FAİZ YÜKÜ

%17 -%20

FAİZ ARTIŞLARIYLA KÜRESEL HASILADAN FAİZE GİDECEK PAY (TAHMİNİ)

Dünya Bankası, deprem felaketinin maliyetini hesapladı

Dünya Bankası'nın Afet Değerlendirme Raporu'na göre, Türkiye'deki deprem hasarının maliyetinin 34 milyar doları aşması bekleniyor. Raporda, devam eden artçı şokların zaman içinde bu hasar tahminini daha da yukarı çıkarabileceği belirtildi.



İSTANBUL (EKONOMİ)

Dünya Bankası'nın bugün yayınladığı hızlı hasar değerlendirme raporuna göre, 6 Şubat'ta meydana gelen iki büyük deprem Türkiye'de, 2021 yılı GSYH'sinin yüzde 4'üne denk gelen yaklaşık 34.2 milyar dolarlık fiziksel hasara yol açtı.

Rapor ayrıca iyileştirme ve yeniden inşa maliyetlerinin çok daha fazla olacağını, potansiyel olarak bu rakamın iki katına ulaşacağını ve ekonomideki aksamalarla maliyetin daha da artacağını ortaya koydu.

Dünya Bankası Grubu ve ortaklarının Türkiye'de gerçekleştirecekleri ilk müdahaleler için bilgi sağlanması ve hükümetin yeniden inşa planlamasının desteklenmesi amacıyla hazırlanan raporda, devam eden artçı şokların zaman içinde bu hasar tahminini daha da yukarı çıkarabileceği belirtildi.

6 Şubat tarihinde yaşanan 7,8 ve 7,5 büyüklüğündeki depremler ile bunların ardından yaşanan 7.500'ün üzerinde artçı sarsıntı ve iki ilave depremin 11 ilde çok ağır bir hasara yol açtığı ifade edilen raporda, bölgedeki yoksulluk oranı ve Suriyeli mülteci nüfusunun da altı çizildi.

Türkiye'deki doğrudan fiziksel hasarlar üzerinde odaklanan Küresel Hızlı Afet Sonrası Hasar Tahmini (GRADE) Raporu'nda, 1,25 milyon insanın yaşadığı binaların orta ila ağır derecede hasar görmesi veya tamamen çökmesi nedeniyle geçici olarak evsiz hale geldiğinin tahmin edildiği belirtildi.

Rapora göre, hasarın yüzde 81'i yaklaşık 6,45 milyon kişinin yaşadığı Hatay, Kahramanmaraş, Gaziantep, Malatya ve Adıyaman illerinde meydana geldi. Konutlarda meydana gelen doğrudan hasarların toplam hasarın yüzde 53'ünü (18 milyar \$) oluşturduğu, toplam hasarın yüzde 28'inin (9,7 milyar dolar) ise konut dışı binalarda (sağlık tesisleri, okullar, kamu binaları ve özel sektör binaları), yüzde 19'unun (6,4 milyar dolar) da altyapı tesislerinde (yollar, elektrik, su temini) meydana geldiği ifade ediliyor.

Dünya Bankası Türkiye Direktörü Lopez: Türkiye'nin yanında yer almaya devam edeceğiz

Dünya Bankası Grubu Avrupa ve Orta Asya Bölgesinden Sorumlu Başkan Yardımcısı Anna Bjerde konuyla ilgili yaptığı açıklamada "Bu afet sonucunda büyük kayıplar ve acılar yaşayan Türkiye ve Suriye halklarının acılarını tüm kalbimizle paylaşıyoruz. Dünya Bankası da Türkiye'nin iyileştirme çabalarını desteklemek için teknik uzmanlık birikimini ve finansman olanaklarını derhal harekete geçirmiştir" dedi. Dünya Bankası 9 Şubat tarihinde yardım ve iyileştirme çabalarına yardımcı olmak için 1,78 milyar dolarlık bir başlangıç yardım paketi açıklamıştı.

Dünya Bankası Türkiye Ülke Direktörü Humberto Lopez de yaptığı açıklamada "Bu afet Türkiye'nin karşı karşıya olduğu yüksek deprem riskini ve kamu ve özel altyapının dayanıklılığını arttırma ihtiyacını bir kez daha hatırlattı. Afet riski yönetiminde lider bir kuruluş olarak Dünya Bankası, afete dayanıklı ekonomik toparlanma çabalarında Türkiye'nin yanında olmaya kararlıdır" şeklinde konuştu.

Değerlendirmelerin halen devam ettiği ve mevcut belirsizlikler, 20 Şubat'ta Hatay'da yaşanan 6,3 büyüklüğündeki deprem gibi artçı sarsıntılar düşünüldüğünde, hasar tahminlerinin daha da yükselebileceği belirtildi.

Ata yurdunuzu asla kalıcı olarak terk etmeyin

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen bölgelerde incelemelerde bulunmak için gittiği Adıyaman'da açıklama yaptı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Şehrinize sahip çıkın, ata yurdunuzu asla kalıcı olarak terk etmeyin. Yıkılan her konutun daha iyisini, güzelini, güvenliğini, yenisini yapıp vereceğiz" dedi.



Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen bölgelerde incelemelerde bulunmak için gittiği Adıyaman'da açıklama yaptı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Sarsıntıların yıkıcı etkisi, olumsuz hava nedeniyle ilk birkaç gün Adıyaman'da arzu ettiğimiz etkinlikte çalışma yürütemedik. Bunun için helallik istiyorum. Depremlerden etkilenen Adıyaman her şeyin farkındayız ve gereğini yaptığımızdan, yapacağımızdan kimsenin şüphesi olmasın. Konteyner veya kira yardımı talep eden 70 bin Adıyamanlı kardeşimizden hiçbirinin mağduriyetine izin vermeyeceğiz. Yem desteğinden telef olan hayvanların yerine yenilerinin teminine kadar her konuda çiftçilerimizin yanındayız." dedi.

'NE GEREKİYORSA YAPACAĞIZ'

Kentsel dönüşüm projelerini hızlandıracaklarını belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Deprem bölgesi genelinde zemin etütleri tamamlanarak inşa aşamasına gelen konut sayısı 309 bini buldu. Adıyaman'da yaklaşık 50 bin konut yapacağız. Mikro

28.02.2023

bölgeleme ve jeolojik etüt çalışması biten yerlerde hemen kazmayı vuruyor, inşaata başlıyoruz. Kentsel dönüşüm projelerini hızlandırmak başta olmak üzere tüm şehirlerimizi en kısa sürede afetlere hazırlıklı hale getirmek için ne gerekiyorsa yapacağız" diye konuştu.

'ŞEHRİNİZE SAHİP ÇIKIN'

Depremden etkilenen illerden kalıcı olarak göç etmeyin diyen Erdoğan, "Deprem bölgesi binlerce yıllık medeniyetlere ev sahipliği yapan, bin yıldır kardeşçe yaşadığımız şehirlerimizin yapısal değişime uğramasına göz yumamayız. Şehrinize sahip çıkın, ata yurdunuzu asla kalıcı olarak terk etmeyin. Yıkılan her konutun daha iyisini, güzelini, güvenliğini, yenisini yapıp vereceğiz. Fay hattına yakın, zemin sivilaşması olan bölgelerde yapılaşmaya, eski yerleşim yerlerindeki ihya çalışmalarında ise yüksek binaya izin vermeyeceğiz. Deprem yaralarını bir yıl içinde büyük ölçüde saracağımızın sözünü milletime veriyorum" açıklamasında bulundu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, deprem nedeniyle OHAL ilan edilen illerdeki kooperatifler için sarmalı kıyılmış tütün satışında yüzde 55 olan ÖTV'yi yarıya indirdiklerini açıkladı.

AK Partili Elitaş: EYT'yi yarın görüşüp Çarşamba bitiririz

AK Parti Grup Başkanvekili Elitaş, yarın açılacak Meclis'te ilk gündem maddesinin EYT olduğunu söyleyerek, "4 maddelik yasa teklifinin görüşmelerini Çarşamba günün sona erdiririz" açıklamasını yaptı. Elitaş, seçimlerin ertelenmesinin ise söz konusu olmadığını belirtti.



AK Parti'den yapılan açıklamada, **EYT düzenlemesinin 28 Şubat Salı günü Meclis'te** görüşülerek hafta içinde yasalaşmasının planlandığı bildirildi.

Emeklilikte Yaşa Takılanlar (EYT) düzenlemesiyle ilgili AK Parti'den sıcak bir açıklama yapıldı.

Milyonlarca EYT'li, '**EYT düzenlemesi ertelendi mi?**' sorusunu sordu, **TBMM Komisyonu'dan geçen düzenlemenin akibeti** merak konusu oldu.

EYT düzenlemesi TBMM Komisyonu'nda kabul edilerek Meclis'e gönderildi ancak **Kahramanmaraş depremleri** neticesinde Komisyon'dan geçen **4 maddelik düzenlemenin** Meclis'te görüşülmesi ertelendi.

Meclis'in Kahramanmaraş Depremleri ardından yeniden yasama çalışmalarına başlayacağı 28 Şubat tarihi öncesinde **AK Parti'den EYT düzenlemesiyle ilgili sıcak bir açıklama** yapıldı.

AK Parti Grup Başkan Vekili **Mustafa Elitaş**, TBMM'nin 6 Şubat'ta yasama çalışmalarına 21 günlük bir ara verdiğini hatırlatarak, AK Partili tüm milletvekillerinin

28.02.2023

bölgede olmak istediklerini hatırlattı. Elitaş bu nedenle **TBMM'nin çalışmalarına 28 Şubat'a kadar ara verdiği**, çalışmaların yarın (Salı günü) başlayacağını ve **Meclis'in öncelikli gündeminin EYT olacağını** açıkladı.

Elitaş, **"İlk gündemimiz EYT düzenlemesi, Çarşamba günü umuyorum ki bitirebiliriz"** diye konuştu.

EYT'yi hızlıca kanunlaştıracaklarını belirten Elitaş, TBMM Genel Kurulu'nda EYT sonrası yapılandırma tekliflerini de görüşecekleri bildirdi.

EYT düzenlemesiyle 8 Eylül 1999 öncesinde sigortalı olup, kadınlarda 20 yıl, erkeklerde 25 yıl sigortalılık süresini dolduranlar emekli olabilecek.

Mazot ve gübre desteğindeki karmaşa giderilmeli



Ali Ekber YILDIRIM

28 Şubat 2023 Salı

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi, Cuma günü üreticilerin hesabına 13 milyar 836 milyon liralık tarımsal desteğin yatırıldığını söyledi. Bu desteğin 12 milyar 508 milyon lirası gübre ve mazot desteği.

Hükümet, 2022 üretim yılına ait gübre ve mazot desteğini ilk kez aynı olarak ödenmesine yani verilen destekle sadece mazot ve gübre alınmasına karar verdi. Yaşanan deprem felaketi sonrasında 11 ilde bu desteğin nakit, diğer 70 ilde ise aynı olarak ödemesine karar verildi.

Bakan Vahit Kirişçi'nin açıklamasına göre, 24 Şubat günü ülke genelinde 2 milyon 167 bin 958 üreticiye toplamda 12 milyar 508 milyon lira gübre ve mazot desteği ödemesi yapıldı. Bu ödemenin 2 milyar 861 milyon lirası depremde büyük zarar gören 11 ildeki 310 bin 472 çiftçiye nakit olarak ödendi. Bu çiftçiler hesaplarına yatırılan bu parayı nakit olarak çekebilecekler. İhtiyaçlarını karşılamada kullanabilecekler.

Deprem bölgesi dışındaki 70 ilde 1 milyon 866 bin 486 çiftçinin hesabına ise 9 milyar 647 milyon lira gübre ve mazot desteği yatırıldı. Bu çiftçiler ise yatırılan bu para ile sadece gübre ve mazot alabilecekler. Bu parayı çekemezler, başka bir ihtiyaç için kullanamazlar. Sadece Ziraat Bankası'nın anlaşmalı olduğu akaryakıt istasyonlarında, gübre satan bayilerden aynı olarak gübre ve mazot alabilirler.

Böyle olunca üreticilerden çok sayıda şikayet geliyor. Kimisi hesabıma para yatırılmadı diyor. Kimisi para yatırıldı ama kullanamıyorum diyor. Tam bir karmaşa yaşanıyor.

Depremzede çiftçinin desteği enerji şirketlerine gitti

Deprem bölgesindeki üreticilerden çoğu, hesaplarına yatırılan desteklemeden enerji şirketlerinin yaptığı kesintiden şikayetçi. Tarım ve Orman

Bakan Vahit Kirişci, depremzede çiftçilerin paraya ihtiyacı olduğu için mazot ve gübre desteğinin sadece bu 11 ilde nakit ödenmesine karar verildiğini söyledi. Ancak, depremzede üreticinin hesabına yatırılan desteğin bir bölümü “sulama elektriği borcu” nedeniyle enerji firmaları tarafından kesildi. Buna bir önlem alınamaz mıydı? Bir satırlık yazı ile “deprem bölgesindeki üreticilerin hesabına yatırılan desteklerden herhangi bir kesinti yapılamaz” ibaresi konulsa, çiftçi bu zor günlerde ihtiyacı olan parayı tam alırdı.

70 ilde destekle ilgili büyük karmaşa yaşanıyor

Mazot ve gübre desteğinin aynı olarak ödenmesi ile ilgili çiftçiye net açıklama yapın diye defalarca yazdım, anlattım. Bu kadar radikal bir değişiklik önce pilot uygulama ile denenir, aksaklıklar görülür ondan sonra uygulamaya geçilir. Bunlar yapılmadığı için tam bir kaos yaşanıyor. Üretici bakanlığın il ilçe müdürlüğü, akaryakıt istasyonu-bayiler ve Ziraat Bankası şubeleri arasında adeta mekik dokuyor. Desteğinin ödenmediğini söyleyen de var, ödendi ama kullanamıyorum diyen de. Ben bu desteği mazot alımında kullanmayacağım sonra bana nakit olarak ödenir mi diye soran da.

İşte o mesajlardan sadece bir tanesi: “Merhaba Ali Ekber Bey. Bir şey sormak istiyorum. Tüm Türkiye’de nakit olarak ödeme yapılacak mı acaba? Ziraat Bankası mobil uygulamadan hububat destek avans kredisi başvurusu yaptım ve onaylandı. Anlaşmalı kuruluşlardan da pos cihazından deneme yapıyoruz destek miktarı karta tanımlı fakat işlem hatası veriyor. Bankaya gidin diyorlar, bankaya gidiyorum herhangi bir sıkıntı yok, destekleme tutarı karta tanımlı diyorlar. Ama kullanamıyoruz. Bu durumda tek olan da ben değilim. Bu çok ciddi bir problem bizim için.”

“Gübre ve mazot desteğini almazsam sonra nakit ödenir mi?”

Bunun benzeri çok mesaj geliyor. Mazot ve gübre desteği ile ilgili sorulan birçok soru var. En çok sorulan sorulardan birisi de bu destek daha sonra nakit olarak ödenecek mi? Bakanlık net bir açıklama yapmıyor.

Mevzuata göre nakit ödeme olmayacak

Resmi Gazete’nin 20 Ekim 2022’de yayımlanan “2022 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemeler ve 2023 Yılında Uygulanacak Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine İlişkin Karar”da bütün ürünler sayıldıktan sonra desteğin mazot ve gübre alımında kullanılmak üzere ödeneceği çok net olarak yer alıyor.

Kararda ayrıca şöyle deniliyor: “Arpa, buğday, çavdar, yulaf, tritikale ve çeltik üreticileri 2022 üretim yılına ait ve 2023 bütçe yılında ödenecek mazot ve gübre desteklerini T.C. Ziraat Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü finansmanıyla 2022 yılında başlanmak üzere Bakanlıkça (Tarım ve Orman Bakanlığı) belirlenecek tarih aralığında mazot ve gübre alımında kullanılabilir.”

Tarım ve Orman Bakanlığı "Bitkisel Üretim Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ" ise 19 Kasım 2022 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı. Bu tebliğin mazot ve gübre desteği ile ilgili 8. Maddesi ise özetle şöyle:

Mazot ve gübre desteği

MADDE 8- (1) Çiftçilere, 2022 üretim yılı içerisinde tarımsal üretimde bulunulan ÇKS'de kayıtlı tarım arazisi büyüklüğü dikkate alınarak mazot ve gübre desteklemesi yapılır. Hesaplanan mazot ve gübre desteği, çiftçilerin Ziraat Bankasında bulunan hesaplarına mazot ve gübre alımında kullanılmak üzere tanımlanır, çiftçilere nakdi ödeme yapılmaz.

(2) Türkiye tarım havzaları üretim ve destekleme modeli kapsamında desteklenen; yağlık ayçiçeği, kütlü pamuk, soya, kolza (kanola), aspir, dane mısır, buğday, arpa, çavdar, yulaf, tritikale, çeltik, kuru fasulye, mercimek, nohut, yaş çay, fındık, zeytin, yem bitkileri, patates ve kuru soğan ürünlerinin dışında kalan diğer bütün ürünlere, "Diğer Ürünler" kategorisinde belirtilen miktar kadar mazot ve gübre desteği alımında kullanılmak üzere destek ödemesi yapılır.

(3) 2022 üretim yılında ÇKS'de kayıtlı olan çiftçiler, mazot ve gübre desteğinden yararlanmak istememeleri halinde, bu taleplerini il/ilçe müdürlüklerine 30/12/2022 tarihine kadar yazılı olarak bildirirler. Buğday, arpa, çavdar, yulaf, tritikale ve çeltik üreten çiftçiler ise mazot ve gübre desteğinden yararlanmak istememeleri halinde il/ilçe müdürlüklerine 6243 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararında belirtilen askı süresi bitimine kadar yazılı olarak bildirirler.

Sadece 11 ilde nakit ödeme var

Depremden sonra 17 Şubat 2023 tarihli Resmi Gazete'de bu tebliğde yapılan değişiklik ise şöyle: "19/11/2022 tarihli ve 32018 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bitkisel Üretim Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğin 8' inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir. "Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa illerinde destekleme ödemeleri nakdi olarak yapılır." Bu illere Elazığ'ın da eklendiğini belirtmek gerekiyor.

Son olarak, Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi, 24 Şubat'ta Diyarbakır'da ve Şanlıurfa'da yaptığı konuşmalarda, deprem bölgesindeki 11 ilde gübre ve mazot desteğinin nakit olarak ödeneceğini, 70 ilde ise sadece mazot ve gübre alımında kullanılmak üzere aynı olarak vereceklerini söyledi.

Özetle, 2022 üretim yılına ait mazot desteğinin 12 milyar 508 milyon liralık kısmı geçen Cuma günü çiftçilerin hesaplarına tanımlandı, ödendi. Deprem ve afet bölgesindeki 11 ilde çiftçiler yatırılan bu parayı nakit olarak çekip kullanabilecekler. Diğer 70 ildeki çiftçiler hesaplarına aktarılan bu desteği sadece Ziraat Bankası anlaşmalı akaryakıt istasyonları ve gübre satışı yapan bayilerde mazot ve gübre alımı

için kullanabilecek. Uygulamadaki sorunlar daha uzun süre konuşulacak gibi görünüyor.

Deprem bölgesindeki tarım ve gıda işletmeleri destek bekliyor

Antakya Altınözü'nde zeytincilik, pamuk ve tarımsal işletmeleri olan Yahya Kemal Nalçabasmaz ile uzun yıllardır tanışıyoruz, görüşüyoruz. Depremden sonra da birkaç kez görüştüm. Cumartesi günü telefon açtı. Pamuk depolarının, zeytinyağı tanklarının depremden zarar gördüğünü, bölgedeki birçok işletmenin ciddi zarara uğradığını söyledi. Fotoğraflar gönderdi. Kendileriyle kimsenin ilgilenmediğini belirterek şunları anlattı: "Antakya Ticaret Borsası Başkanımız enkazda çocuklarını, torunlarını kaybetti. Borsaya bir şey soramıyoruz. Başkan o büyük acıyı yaşarken, pamuğu zeytinyağının ne olacağını nasıl soracağız? Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bizim üst kuruluşumuz, yıllardır aidat ödüyor. Böyle bir dönemde bize yardımcı olunmasını istiyoruz.

Zeytinyağı ve pamuk depoları işletmelerimizin yarısı ne yazık ki yıkıldı. İyi durumda olanlar da var. Ama çok kötü durumda olanlar da. Depolarımızdaki pamuğu çıkarıp iplik fabrikalarına emanete göndermeye çalışırken, son bir haftada Urfa, Adana, Hatay pamuk satıyor, sevk ediyor diye pamuk fiyatını yüzde 5 aşağı çektiler. Bir hafta önce pamuğun kilosu 41,5 liraydı. Şimdi 38-39 liraya düştü. Zeytinyağının litresi 85 liraydı. 83.5 liraya düştü.

Tesisler ayağa kaldırılmazsa büyük göç olur

Bizlere depremden hemen sonra 3-4 TIR yardım geldi. Herkese çok teşekkür ederiz. Ama artık depremin üzerinden 20 gün geçti yaraların sarılması, bu işletmelerin ayağa kaldırılarak üretime devam etmesinin sağlanması gerekir. Aksi takdirde buradan çok büyük göç olur. Bu işletmelerde çalışanlardan kayıp var. Yakınlarını kaybedenler var. Kalanlara umut vermek ve göçü önlemek gerekiyor. Burada iş olmadığını, çalışamayacağını yani umudunu kaybederse herkes göç eder. Ben yaşayamazsam, işletmelerimi çalıştıramazsam en az 30 kişi ailesiyle birlikte göç eder gider.

Valiliğe durumu anlatıyoruz. Hedeflenen organize sanayi bölgeleri var. Bu bölgelere işletmeler kurulsun diyoruz. "Şimdi bunun sırası değil" deniliyor. Biz insanları burada tutmaya çalışıyoruz. Göçü önlemeye çalışıyoruz. Ben şunu yapabilirim, buradaki malları satıp İzmir'de Çeşme'de deniz kenarında bir yer alıp yan gelip yatabilirim. Ama bu memleket bizim. Atalarımızın toprakları. Buraları bırakıp gitmek istemiyorum, gidemeyiz. Hatay toprağına, bayrağına sahip çıkmamız gerekiyor.

TOBB öncülük etmeli

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği öncülüğünde tarıma dayalı işletmelerin ayağa kalkması için çalışma yapılmalı. Buraya bir heyet gelmedi, bizden bir rapor istenmedi. Hani depremde diyoruz ya sesimi duyan var mı? Bize bir ses lazım, o ses yok. Yardım tamam, teşekkür ederiz. Ama yıllarca ödediğimiz aidatlarla biriken para bize bugün harcanmayacaksa ne zaman harcanacak? Mersin'de ihracatçıların depoları

28.02.2023

var. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği devreye girerek ihracatçıya ait depoları kiralayıp bölgedeki ürünleri buraya taşıyabilir. Herkese ürünün belgesi verilir, istediği zaman oradan satışını yapar. Zeytinyağı için yine bu sistem uygulanabilir. Toprak Mahsulleri Ofisi depolarına mısır, buğday konulur. Normalde üç günde bu iş yapılabilir.”

Rifat Hisarcıkıoğlu: Ne yapılması gerekiyorsa yaparız

Bu görüşmeden sonra, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Rifat Hisarcıkıoğlu ile görüştüm. Depremden hemen sonra bölgeye gittiklerini, il bazında çalışmalar yaptıklarını ülke genelinde oda ve borsaların seferber olduğunu ve büyük bir yardımlaşma içinde olduklarını belirterek: “Ulaşamadığımız arkadaşlarımız olmuştur. Antakya için hemen bir görevlendirme yaparak, Eskişehir Ticaret Borsası Başkanımızı gönderiyoruz ve oradaki işletmelerin sahipleri, yöneticileri ile toplantı yaparak ne yapılması gerekiyorsa en kısa zamanda yaparız” bilgisini verdi.

Aşağıda artçı, yukarıda öncü mü?



Alaattin AKTAŞ
28 Şubat 2023 Salı

Uzmanlar altını çize çize artçı depremlerin üç beş ay daha devam edeceğini söylüyor. Bundan kaçış yok. Ama adeta elbirliğiyle yukarıda da başka sarsıntılar yaratıyoruz. Toplumdaki fay hattı gerildikçe geriliyor. Bundan her türlü zarar görürüz. En başta ekonomik yönden. Hafta sonu açıklanacak enflasyon verisi en öncü gösterege olacak gibi. Bugün ilan edilecek son çeyrek büyümesinde depremin etkisi tabii ki yok ama ilk çeyrek verisiyle birlikte 2023'e deprem damga vuracak.

Bütün bu hengame içinde dilimizden düşürmediğimiz bir laf var:

“Her zamankinden daha çok birlik ve beraberliğe ihtiyaç duyduğumuz şu günlerde...”

Klişe ve içini el birliğiyle boşalttığımız bir laf! Hem birlik ve beraberliğe ihtiyaç duymakla, onu sergileyebilmek apayrı kavramlar.

Depremle bire bir hiçbir bağı olmayan insanların bir kısmı evinde üzüntüden gözyaşı döküyor; bir kısmı yaşanan göçten kiralık evine zam yaparak, bir kısmı taşıma ücretlerini artırarak yararlanmaya çalışıyor. Bu mu birlik ve beraberlik sergilemek!

Ama diğer yanda gayet normal sayılması gereken bazı görüş ayrılıkları anlamsız bir boyuta getirilip toplumun fay hattı iyice geriliyor.

Bakın bölgedeki gözlemler ortaya koyuyor ki depremin ilk 48 saati kurtarma anlamında neredeyse hiçbir şey yapılamadı. Varsayın ki deprem bölgesi çok geniş olduğu için yapılamadı; ama yapılamadı. Bölgeye birilerinin; yani askerinin, kurtarma ekiplerinin ulaşmış olması başka, onların kurtarma faaliyetine girişebilmesi, bunun için gerekli donanıma sahip olması başka; kavramlar karışmasın. Hiç olmazsa bunu kabul etmek gerekmez mi?

Yok hayır! Birileri illa her şeyin eksiksiz yapıldığını söyleyecek.

Hadi bunu söyleyenler siyaseten söylüyor. İyi de televizyonlarda kendini adeta yerden yere atarak yakınlarının enkaz altında kurtarılmak için feryat ede ede öldüğünü haykıranlar yalan mı söylüyor, rol mü yapıyor, insan bunu hiç düşünmez mi!

Diğer yandan asker bölgeye geç intikal ettirildi diyenler neredeyse hain ilan ediliyor. Peki itibar etmeyin bu eleştirilere; ama gidin Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar'ın ilk açıklamasını dinleyin. Bakın bakalım ilk etapta kaç asker sevk edilmiş deprem bölgelerine. Ben söyleyeyim; 3 bin 500! İsterse depremden beş dakika sonra olsun; sayı 3 bin 500! Yeterli diyorsanız, sorun yok!

“Ama 1999’da da şöyle olmuştu!”

Eski defterleri karıştırmayı pek severiz. Deprem bölgesine yardımların geç ulaştığı, bir dizi aksaklık olduğu dile getirildi mi söylenen hemen şu oluyor:

“1999 depreminde de bir sürü aksaklık yaşandı!”

Bir; o dönem iktidarda olan hükümet bir yıllık bile değildi, daha Türkiye'nin sorunlarına bile tam hakim olamamıştı.

İki; Türkiye yakın tarihte öyle büyük bir deprem yaşamamıştı ve hazırlık yoktu.

Üç ve en önemlisi; hadi diyelim o depremden de her tür önlem çok gecikti, her şey eksik yapıldı. Unutulmasın; **“Kötü örnek, örnek olmaz”** diye bir söz var.

Önümüzde böylesine bir felaket örneği varken ve son depreme ilişkin çok yeni araştırmalar ve uyarılar yapılmışken deprem öncesi bu konuda hangi adımların atıldığını hiç sorgulamaz mı insan!

Hadi bunlar yaşandı; eksik, fazla bir şeyler yapıldı, yapılıyor. Ya İstanbul, ne yapılıyor?

ÇADIRIN ALTINDA KALMAK BÖYLE OLUR!

Deprem bölgesine göndermek amacıyla çadır arayan Ahbap'ın Kızılay'dan çadır satın aldığını tüm Türkiye meslektaşım Murat Ağirel'in haberi sayesinde öğrendi. Herkese **“Yok artık”** dedirten bir durumdu bu.

Ahbap belli ki okları daha da üstüne çekmemek için bunun normal olduğu yolunda açıklamalar yaptı ya da yapmak durumunda kaldı.

Kızılay'a göre ise bu gayet normaldi zaten. Hem satışı yapan Kızılay değildi ki, Kızılay'ın iştirakiydi. Doğru, kağıt üstünde öyle. Satışı Kızılay Çadır&Tekstil yapmış. Peki Kızılay'ın iştiraki olan bu kuruluşun web sayfasında ne yazıyor:

“Kızılay Çadır&Tekstil; çadır, kişisel koruyucu ekipman ve tekstil alanında ihtiyaç duyulan ürünleri en üst kalite standartlarında ve yenilikçi bir bakış açısıyla üreterek, en hızlı şekilde çözümler sunar. Kızılay Çadır&Tekstil, bir Kızılay Yatırım iştirakidir. Çadır ve tekstil faaliyetlerinden elde edilen gelirlerin tamamı Kızılay'a aktarılır ve insani yardım faaliyetlerinde kullanılır.”

28.02.2023

Bu çadırların deprem olur olmaz niye Kızılay tarafından bölgeye ulaştırılmadığı ve deprem için talep edildiği apaçık ortadayken niye satışa konu olduğu sorgulanmasın mı yani?

Ya da Ahbap bunu satın almasaydı o çadırlar depoda tutulacak veya başka bir alıcı çıkması mı beklenecekti?

Düşünebiliyor musunuz, depolardaki çadırların satışı için görüşmeler yapılırken deprem bölgesindeki insanlar soğuktan tir tir titiyor.

Neymiş, bu normal bir uygulamaymış!

TRIBÜNLER, KULÜPLER; DEVLETLE HÜKÜMETİ AYIRT EDEMEYENLER!

Birine “İşini iyi yapmıyorsun, bırak git, istifa et” demek ne zamandan beri suç oldu! Sadece söylemek hem de...

Düşünün, hepimiz hayatımızın bir anında birilerine bunu söylemişizdir.

Doktorlara bunu dedik, demekle kalmadık dövdük!

Öğretmenlere bunu söyledik.

Memurlara her gün söylüyoruz, boş boş oturuyorlar diyoruz.

Milletvekilleri payını her gün alıyor.

Pek yüksek sesle olmasa da polise de söylüyoruz, hakime de, savcıya da.

Peki bunu hükümete söyleyince niye suç oluyor?

Kaldı ki “İstifa et” demek, görevden almaktan daha ılımlı bir yaklaşım.

Gün gelir sandıkta görevden alma eylemi söz konusu olabilir.

“İstifa” lafına böylesine alınganlık gösteriliyorsa görevden almaya karşı ne düşünülür acaba?

Sorun bunun topluca, maçlarda tribünlerde dile getirilmesi mi, herhalde.

Bazı maçlarda bu yaşandı, seyirci hükümeti istifaya çağırırdı. İyi de orada kulüpler değildi seyirciyi harekete geçiren, zaten yapamazlar bunu. Peki diğer bazı kulüpler niye durumdan vazife çıkarıp savunmaya geçti; “Devletimizin yanındayız” diye?

Kaldı ki tribünlerden yükselen ses “Hükümet istifa” diyor. “Devletimizin yanındayız” diyen kulüpler belli ki devlet ile hükümeti aynı kurumlar sanıyor.

“Düşük kur-düşük faiz” dış ticarete yaramadı



Naki BAKIR

28 Şubat 2023 Salı

Bir süredir izlenen “düşük kur-düşük faiz” politikasının dış ticarete yol açtığı olumsuz etki, ocak ayında daha da netleşti. Bu politikanın ithalatı ihracattan çok daha fazla artırıcı etkisi nedeniyle rekor kıran aylık ithalat ve dış ticaret açığı tarihi en yüksek düzeylerine ulaştı ve dış ticarete 2023'e kötü bir başlangıç yapıldı. Veriler, ekonomide deprem tahribatının da devreye gireceği önümüzdeki aylar için olumsuz bir sürece işaret etti.

Açıkta tarihi zirve

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı ocak ayı dış ticaret verilerine göre ,ihracat geçen yılın aynı ayına göre yüzde 10,3 artışla 19 milyar 369 milyon dolar olurken, ithalat yüzde 20,7 artarak 33 milyar 606 milyon dolarla şu ana kadarki en yüksek aylık düzeyine ulaştı.

Geçen yıl ocak ayında yüzde 63 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 57,6'ya kadar geriledi. Eylül 2021'den bu yana açılmaya devam eden ihracat-ithalat makası sonucu, aylık dış ticaret açığı ocak ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 38,4 büyüyerek 14 milyar 237,2 milyar dolar oldu. Aylık ithalat ve aylık dış ticaret açığında tarihi en yüksek düzeyler oluşurken, ihracatın ithalatı karşılama oranı ise Nisan 2013'ten bu yana en düşük düzeyine indi.

YILLIK DIŞ TİCARET AÇIĞI (MİLYAR \$)					
	İhracat	İthalat	Dış Tic. Dengesi	Dış Tic. Hacmi	İhracat İthalat, %
2013	161,5	260,8	-99,3	422,3	61,9
2014	166,5	251,1	-84,6	417,6	66,3
2015	151,0	213,6	-62,6	364,6	70,7
2016	149,2	202,2	-52,9	351,4	73,8
2017	164,5	238,7	-74,2	403,2	68,9
2018	177,2	231,2	-54,0	408,3	76,6
2019	180,8	210,3	-29,5	391,2	86,0
2020	169,6	219,5	-49,9	389,2	77,3
2021	225,2	271,4	-46,2	496,6	83,0
2022	254,2	363,7	-109,5	617,9	69,9
2023 Ocak	256,0	369,5	-113,5	625,5	69,3

Enerji ve altın hariç de açık var

Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç tutulduğunda ocak ayında ihracat yüzde 8,4 artarak 18 milyar 105 milyon dolar, ithalat ise yüzde 8,1 artarak 19 milyar 891 milyon dolara yükseldi. Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç aylık dış ticaret açığı 1 milyar 787 milyon dolar olarak gerçekleşti. Dış ticaret hacmi yüzde 8,2 artarak 37 milyar 996 milyon dolar olurken, enerji ve altın hariç ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 91 oldu.

Ekonomik faaliyetlere göre ihracatta geçen yıl ocak ayında imalat sanayiinin yüzde 93,4 olan payı bu yıl aynı ayda yüzde 93,6'ya, tarımın payı yüzde 4'ten yüzde 4,2'ye yükselirken, madencilüğün payı yüzde 2,1'den yüzde 1,6'ya geriledi.

Geniş ekonomik gruplar sınıflamasına göre ithalatta en büyük bölümü oluşturan ara mallarının aylık faturası yüzde 15,5 artışla 23,4 milyar dolar olurken, yatırım malı ithalatı yüzde 32,7 artışla 2,8 milyar dolar oldu. Aylık tutarı 1,7 milyar dolar olan tüketim malı ithalatında ise yüzde 70,6 ile hızlı bir artış gözlemlendi. İthalatta ara mallarının payı yüzde 83,9'dan yüzde 80,3'e gerilerken, sermaye (yatırım) mallarının payı yüzde 10'dan yüzde 11'e, tüketim mallarının payı yüzde 6,1'den yüzde 8,7'ye yükseldi.

İhracatta Almanya, ithalatta

Rusya Ocak ayında ihracatta ilk sırayı 1,8 milyar dolarla Almanya alırken, bu ülkeyi sırasıyla; 1,2 milyar dolarla ABD, 1 milyar dolarla Rusya, 954 milyon dolarla İngiltere, 916 milyon dolarla İtalya izledi. İlk 5 ülkeye yapılan ihracat, toplam ihracatın yüzde 30,6'sını oluşturdu. İthalatta ise 5 milyar dolarla yine Rusya ilk sırada yer alırken, bu ülkeyi sırasıyla; 4,3 milyar dolarla İsviçre, 3,6 milyar dolarla Çin, 1,8 milyar dolarla

Almanya, 1,2 milyar dolarla ABD izledi. Aylık toplam ithalatın yüzde 47,4'ü bu beş ülkeden yapıldı.

Yıllık dış ticaret açığı 113,5 milyar dolar

Ocak sonu itibarıyla son bir yılda gerçekleştirilen ihracat 256 milyar dolar olurken, ithalat 369,5 milyar dolara ve yıllık dış ticaret açığı 113,5 milyar dolara ulaştı. Yıllıklandırılmış verilere göre son bir yılda dış ticaret hacmi 625,5 milyar dolar olurken, ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 69,3 düzeyinde gerçekleşti.

GENİŞ EKONOMİK GRUPLARIN SINIFLAMASINA GÖRE DIŞ TİCARET									
(MİLYON \$)	İHRACAT			İTHALAT			DIŞ TİCARET AÇIĞI		
	2023	2022	Değ., %	2023	2022	Değ., %	2023	2022	Değ., %
Yatırım (Sermaye) Malları	2.308,1	1.855,6	24,4	3.683,1	2.775,9	32,7	-1.375,0	-920,3	49,4
Hammadde (Ara Mallar)	9.816,4	9.140,0	7,4	26.972,5	23.350,2	15,5	-17.156,1	-14.210,2	20,7
Tüketim Malları	7.135,8	6.418,3	11,2	2.910,0	1.705,8	70,6	4.225,8	4.712,5	-10,3
Diğerleri	108,8	140,0	-22,3	40,8	11,9	241,9	68,0	128,1	-46,9
TOPLAM	19.369,1	17.553,9	10,3	33.606,4	27.843,7	20,7	-14.237,3	-10.289,8	38,4

İhracatçı ne diyor?

İhracatçılar, bir süredir uygulanan düşük kur-düşük faiz politikasının, enflasyonu düşüremezken, ihracatçının daha katma değerli ihracat yapmasını önlediğini, ithalatın miktar ve değer olarak ihracattan çok daha fazla artmasına yol açarak dış ticaret açığının kartopu gibi büyüdüğünü ifade ediyor. TÜİK Dış Ticaret Endeksleri de Türkiye'nin düşük kur politikasının dış ticaret dengesini bozduğunu gösteriyor.

2022 dış ticaret performansı incelendiğinde ithalatın miktar bazında yüzde 8,2 yükselirken, ödenen dövizdeki artışın yüzde 24'e ulaştığı dikkati çekiyor. İhracatın ise aynı yıl miktar bazında yüzde 4,8 artabildiği, değer artışının ise yüzde 8'de kaldığı görülüyor.



Abdulkadir Selvi

Mehmetçiğin emeğine saygı duyulsun

Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar'la, depremin ilk gününden itibaren bulunduğu Hatay'da konuştuk.

Deprem anından itibaren yapılan çalışmalarını anlatan Hulusi Akar, "Beklentimiz, ülke olarak yaşadığımız bu derin acıya ve Mehmetçiğin ve personelimizin büyük emeğine saygı duyulması" dedi.

- "Asker kışladan geç çıkarıldı" tartışmaları var. Bunun aslı nedir? 1999 depreminde görev alan asker sayısı ile şimdi görev alan askerlerin sayısı nedir?

HULUSİ AKAR: "1999 nerede, 2023 nerede? Bu kıyaslama çok yanlış. O zaman yaşanan sıkıntıları herkes biliyor. TSK birlikleri, personeli ve aileleri de depreme maruz kaldı. Silahlı Kuvvetler'in kendi iç düzeni var. Gerekli bilgi ve raporların alınmasını ve hazırlıkların yapılmasını müteakip karargâhlardan çıkıldı. 2'nci Ordu Komutanı'nı bizzat ben de aradım. "Valilerimizle temas edeceksiniz, destekleyin" dedim. Ve ilk andan itibaren harekete geçiliyor.



ASKER YOKTU İDDİASI

Birisi diyor ki: “Ben buraya geldim, burada asker yoktu.” Her yerde aynı anda olmak mümkün mü? Bu bir koordinasyon ve organizasyon meselesi. TSK; AFAD ve valiliklerce belirlenen görev ve sorumluluk sahalarında depremin ilk anından itibaren yer aldı, almaya da devam ediyor.

Diyorlar ki: “2’nci Ordu nerede?” 2’nci Ordu’nun görevi ne? 2’nci Ordu’nun görev alanı, bin kilometreye 240 kilometrelik bir alan. Yani 164 bin kilometrekare, ülkemizin yüzde 21’i. Bunun 911 kilometre Suriye hududu var, 384 kilometre Irak hududu var, 417 kilometre İran hududu var. Bundan sorumlu olan bir birlikten bahsediyoruz. Sahadaki 40 bin Mehmetçikten 22 bini 2’nci Ordu’dan. Diğer birliklerden takviyeyle bunu 40 bine çıkardık.

KARS’TAN, İZMİR’DEN GELEN BİRLİKLER VAR

Nereden geliyor takviyeler? Kayseri’den, Antep’ten, Şırnak’tan, Mardin’den, Midyat’tan geliyor. Daha da ötesinde Babaeski’den geliyor, Edremit’ten geliyor, İzmir’den geliyor, Kıbrıs’tan geliyor, Kars’tan geliyor. Yani burada Hava Kuvvetleri de var, Deniz Kuvvetleri de var, Genelkurmay da var, MSB de var. Tüm askerleri yığarak olmaz. Teknik olarak bu işten anlayan personeli kullanmak esas. Yani kullanılabilir ne varsa kullandık, kullanıyoruz.

SINIRLARI KİM KORUYACAK?

Uzaktan böyle ahkâm kesmekle olmuyor. Hududu kim koruyacak, Suriye’de kim kalacak? Suriye’yi mi boşaltacağız, Irak’ı mı boşaltacağız? Görmek istemeyen körler ve duymak istemeyen sağırın amacı farklı, bizim derdimiz farklı. Beklentimiz, ülke olarak yaşadığımız bu derin acıya ve Mehmetçiğin ve personelimizin büyük emeğine saygı duyulması.”



SAAT 04.30'DA BİRLİKLERDEN RAPOR İSTENDİ

- "Depremi ardından Milli Savunma Bakanlığı'nın yanı sıra Genelkurmay, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri'nin harekât merkezleri süratle yapılması gerekenleri yaparak saat 04.30'da birliklerden rapor istedi.
- Aynı saatte Türk Silahlı Kuvvetleri İnsani Yardım Tugay Komutanlığı'na 'Hazır ol' emri verildi.
- Saat 04.50'de 2. Ordu Komutanımız Metin Grak görevinin başındaydı ve birliklerden durum raporu almaya başladı.
- Saat 05.00'te Bakanlığımız bünyesinde Afet Acil Durum Kriz Merkezi teşkil edildi.
- Saat 05.00 itibarıyla Genelkurmay Başkanımızdan ve Kuvvet Komutanlarımızdan bilgileri aldık.

SAAT 05.10'DA CUMHURBAŐKANIMIZLA GÖRÜŞTÜM

- Saat 05.10'da Sn. Cumhurbaşkanımızı arayarak Türk Silahlı Kuvvetleri ile ilgili ilk raporları sunduk. Genelkurmay Başkanı ve Kara Kuvvetleri Komutanı ile Hatay'a hareket edeceğimizi kendilerine arz ettik. Uygun buldular ve bu çerçevede çalışmalarımızı sürdürdük.
- Saat 05.45, 2'nci Ordu Karargâhı'nın kapısından askerler koşa koşa çıkıyorlar, enkaza müdahale ediyorlar. Aynı saatlerde Kahramanmaraş ve İskenderun'da da arama kurtarma faaliyetleri başlıyor.
- Saat 07.00'de iki askeri ambulans uçağı da Etimesgut'taki askeri havaalanında hazırıldı.
- Saat 07.30'da ise Doğu Akdeniz'deki iki fırkateynle iki helikoptere İskenderun Körfezi'ne intikal emri verildi.

HATAY'DAKİ BİRLİKLER ARAMA KURTARMA ÇALIŐMASINDA

- Hatay'da bulunan 2'nci Hudut Alay Komutanlığımız kendi deprem hasar durumunu tespit eder etmez hem arama kurtarma çalışmalarına başladı hem de 07.00'da vatandaşlarımıza sıcak çorba dağıttı.
- AFAD'dan gelen talep doğrultusunda personel, araç ve malzeme nakli için hazırlanan 3 A400M uçağımız yoğun kar yağışının pisti kapatmasına rağmen yapılan pist açma çalışmaları sonrası saat 08.00'de Kayseri'den Ankara, İstanbul ve İzmir'e hareket etti.

İNCİRLİK'E İNDİK

- Biz de Genelkurmay Başkanımız ve Kara Kuvvetleri Komutanımızla Etimesgut'ta buraya gelen Türk Silahlı Kuvvetleri İnsani Yardım Tugayı Doğal Afet Arama ve Kurtarma Taburu'nun intikaline ilişkin yapılan hazırlıkları denetledik. Sonrasında Ankara'dan hareket ettik. Hatay Havalimanı'nın deprem nedeniyle zarar görmesi ve kullanılamaz hale gelmesi nedeniyle İncirlik'teki 10. Tanker Üs Komutanlığı'na indik. Buradaki koordinasyon çalışmalarının ardından olumsuz hava şartlarının helikopter uçuşuna engel olması nedeniyle karayoluyla Hatay'a gittik. Hatay'a gelir gelmez AFAD Koordinasyon Merkezi'ne geçtik.”

ARAMA-KURTARMA

“Milli Savunma Bakanlığı, Türk Silahlı Kuvvetleri olarak 103 personelimiz hayatını kaybetti. Yaralılarımızın tedavisi de sürüyor. Deprem bölgesinde 57 tabur ve 100 arama kurtarma timimiz olmak üzere toplam 40 binden fazla asker, uzman ve teknik personelimiz görev yapıyor. 29 arama kurtarma köpeğimiz de bu çalışmalara destek sağladı.

HAVA-DENİZ YARDIM KORİDORU

65 uçak ve 70 helikopterle hava yardım koridoru kurduk. Uçak ve helikopterlerimiz giderken arama kurtarma personelinin, yardım malzemesinin, dönüşte de yaralıları ve bölgeden ayrılmak isteyen vatandaşlarımızı nakletti. Bu manada İncirlik'ten itibaren gidilmedik köy kalmadı. 300'e yakın köye, 32 ilçeye arkadaşlarımız ulaştılar.

ROKETLİ SALDIRI OLDU

Deprem yaralarını sarmak için fedakârca çalışan Mehmetçik hudut güvenliği ve terörle mücadele faaliyetlerini de aynı kararlılıkla devam ettiriyor. Depremden sonra teröristlerin bir roketli saldırısı oldu. Ona karşı gerekli reaksiyon gösterildi.”

TÜRKİYE'YE DOĞRU SİĞİNMACI AKINI İDDİASI

“Bazı fitne fesat yuvaları depremin hemen ardından ‘sınırlardan sığınmacı akını’ olduğuna dair iddiaları ortaya attılar. Bu iddialar tamamen gerçektir. Ne sınır kapısından ne de sınır hattından geçiş var. Konuyla ilgili yetkililerden bilgi aldık, yerinde incelemelerde bulunduk, hudut karakollarını denetledik. Türkiye'ye yoğun geçiş olduğu iddiasının aksine tek yönlü yani Türkiye'den Suriye'ye doğru Suriyeli vatandaşların geçtiğini ifade ettiler. Bunların sayısı da 40 bini geçti.

SAMANDAĞ'DAKİ FOTOĞRAF

Samandağ'a gittik, orada bölgenin kanaat önderleri ile bir araya geldik. İki yanımda o bölgenin kanaat önderleri. Fotoğraf çekildi, sonra birileri tarafından “Bakan'ın

28.02.2023

Suriyelilerle ne işi var?" denildi. Burada senin ne muradın var, ne elde edeceksin bununla? Bunun kime ne faydası var?"

GÖKTÜRK UYDUSU HASAR TESPİTİNDE

"Göktürk uydumuz, İHA'larımız bölgeyi tarıyor. Hangi bina, nerede yıkılmış, fotoğrafını çıkarıyor; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımız da bu imkânlarımızdan faydalanıyor. Elde ettiğimiz verileri anlık olarak Bakanlığımızla paylaşıyoruz."



Esfender KORKMAZ

Otokrasi kalkınmaya engeldir

28 Şubat 2023 Salı

2021 sonunda; Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, *"TL'nin değer kaybıyla rekabetçi bir para birimine dönüştüğünü, bu sayede Çin gibi Türkiye'nin de ihracatını ve istihdamını artırarak dış piyasaya üretim yapan bir ekonomi olacağını "* söylemişti.

Çin'in başarısı, dış ticaret fazlası vererek gerçekleşti. Oysa ki 2022 yılında Türkiye, Çin'e karşı 38 milyar dolar dış ticaret açığı verdi.

Çünkü; Türkiye'nin Çin'e dönüşmesi için sadece rekabetçi bir kura sahip olması yetmez; Her şeyden önce Türkiye'de üretimde ithal girdi oranı yüksektir. Yani üretim dışı bağımlıdır. Kur artışı aynı zamanda ithal girdi fiyatlarını da artırdı.

Dahası; BBC News Türkçe o zaman ABD'deki Carnegie Endowment Asya Programı'nın kıdemli araştırmacısı ve Çin ekonomisi uzmanı Yukon Huang'a Türkiye'de Çin modelinin başarı şansı var mı? diye sormuş; Huang, *"Çin'in geçmişinin ve ekonomik tecrübesinin Türkiye ile hiçbir ilgisi olmaması dolayısıyla bu modelin başarı şansı olmadığını"* söylemişti.

Aslına bakarsak, Çin'de GSYH büyüdü, fert başına gelir arttı. Ama kalkınma olmadı. Çünkü kalkınma yalnızca fert başına büyüme ile sınırlı değildir. Aynı zamanda sosyal gelişmeyi, insani gelişmeyi, insan haklarında ve siyasi özgürlüklerde gelişmeyi de içerir. Çin'de demokrasi yok. Tek parti diktası var. Parti içi demokrasi de kalmadı. Zira Devlet Başkanı **Şi Cinping** parti dahil çok çeşitli liderlik pozisyonlarını kendinde toplayarak kurumsal gücü önemli ölçüde merkezileştirdi.

Çin'de son verilere göre, yıllık büyüme oranı yüzde 2,9 ve fert başına GSYH ise Türkiye'den yüksek cari fiyatlarla 11200 dolardır.

Çin, küreselleşmeye ayak uydurmak için hibrit bir ekonomik model uyguladı. Bundan sonrası büyümeye devam etmek istiyorsa, demokrasiye geçmek zorundadır. Ne var ki; Çin Komünist Partisi ve Devlet Başkanı Şi Cinping, Çinlilerin Batı yaşam tarzı ve demokrasi anlayışının Çin'e sığramasından korktukları için, yabancı sermaye girişine de orta ve uzun vadede sınırlama getirebilir.

28.02.2023

Rusya'nın gaz ve petrol imkanlarına rağmen, kişi başına düşen GSYH 2021 yılında cari fiyatlarla 12.198 dolar oldu. 2022 GSYH'da büyüme oranı yüzde eksi 3,7 oldu. 2023 yılında GSYH'nın 11.792 dolara düşmesi beklenmektedir.

Rusya tüm gücünü ve imkanlarını Putin'in iktidarda kalması için kullanıyor. Ukrayna savaşı da aynı nedenle çıkarıldı. Oysa ki Rusya'da demokrasi olsaydı, bu kaynaklar halkın refahı için kullanılırdı.

Laik olmayan İslam ülkelerinde zaten demokrasi de yoktur. Zira faiz örneğinde olduğu gibi İslam'ın kendine özgü devlet anlayışı ve ekonomik kuralları vardır. Bunun içindir ki laik olmayan İslam ülkelerinden, Suudiler gibi petrol ihraç eden ülkelerde ortalama fert başına gelir yüksek ve fakat gelir dağılımı aşırı bozuktur. Petrol gelirleri kral ve ailesine gidiyor.

Laik olmayan İslam ülkeleri içinde kalkınmış bir ülke de yoktur.

Türkiye; muhalefet dahil, Laikliği tartışma tuzağına düştü. Bugün otokrasiye gidişle birlikte laik devlet anlayışı da yıpranmıştır.

Başkanlık sistemi ile, Türkiye'nin kalkınması da durmuştur. Ülkemiz insan hakları ve siyasi özgürlükler olarak 2017 yılından beri "**özgür olmayan ülke**" statüsündedir. Hukukun üstünlüğü endeksinde son sıralara düşmüştür. GSYH'da büyüme de 2023 yılında eksi düzeyde olacaktır. Yüksek enflasyon gelir dağılımını bozdu, yoksullaşma arttı.

Bütün bu nedenlerle 2023 seçimleri Türkiye için kritik eşiktir.



İbrahim Kahveci

Nasıl bir aday?

Öncelikle mesele şu... Adayın isminin sanıldığı kadar çok çok önemi var mı?

Yani ülke yanarken, adeta uçuruma giderken illa aday ismi üzerinde çok fazla durmanın o kadar hükmü olmalı mı?

Bu konuda **iki örnek lider** önümüzde duruyor: Önceki iki Cumhurbaşkanlığı seçiminde ana muhalefet partisi lideri olmasına rağmen aday olmayan CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu.... Ve bu seçimde daha ilk baştan aday olmayacağını "Ben Başbakan olacağım" diye açıklayan İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener....

Konunun bir de **ideal aday** ile **reel aday** kısmı var. Bunu şöyle izah edeyim: Ülke bu derece büyük yıkım ve sıkıntılar altındayken bu sorunları ve sorumluluğu taşıyabilecek ideal aday ile reel aday ayrımı... İdeal aday, ülkemizi bu derin uçurumdan kurtaracak ve büyük değişimi sağlayacak aday olarak söylenebilir. **Kılıçdaroğlu'nun "Sadece iktidar değişimi yetmez, daha büyük zihniyet değişimleri lazım bize"** demesi ile de izah edebiliriz.

Evet, Ülkemiz tabiri caiz ise adeta içten yıkılıyor. Ben buna **YAPISAL ÇÖKÜŞ** diyorum. Batı Roma İmparatorluğu'nu çöküşe götüren sürecin çok benzerini yaşıyoruz. Temel yapılarımız, kurumlarımız, inanç dünyamız ne varsa çöküntü içerisinde... Keşke basit bir ekonomik kriz ve/veya bunun bir kaç adım ilerisi olan 3-5 yıllık ekonomik buhran yaşıyor olsak.... İnanın bunlar bile yaşadığımız yapısal çöküşün yanında küçük bir detay kalır.

Peki, reel aday nedir?

Bazen öyle fırtınalar eser ki algı gerçeğin önüne geçer... Toplumların algı düzeyi ile reel düzeyi çok farklılaşabilir.

Hep söylediğim cümleyi tekrar edeyim: Bizler ülkemizin kaybettiği parayı bulabilir ve geri kazanabiliriz ama kaybettiğimiz realiteyi-aklı daha zor bulur ve geri kazanırız.

28.02.2023

Bu durum paradan daha ciddi bir meseledir.

O zaman durum nedir? İdeal adaydan ziyade reel aday bu süreçlerde daha etkin olabilir mi?

Toplumunu değiştirmek ve değişimi sürece yaymak maalesef kısa vadede sağlanacak bir başarı durumu göstermiyor.

Mesela salgında 100 bin kişilik fazladan ölümün üstü örtülmüş ama şimdi açığa çıkınca kimseden doğru dürüst bir ses çıkmıyor. Ya da depremde devletin mevcut yönetim sistemi ve kadroları ile adeta çöktüğü görülmüş ama buna da doğru dürüst refleks gelmiyor.

Nass... denilerek ekonomi adeta batırılma noktasına getirilmiş ama bir çok kesim hala ülkenin uçtuğunu söyleyebiliyor.

Realiteyi kaybetmiş bir toplumdaki akılcı bir tercih beklemek de realite dışı bir davranış olmaz mı? Ya da daha düne kadar orta sağda yer alan geniş seçmen kitlesinin bu derece nasıl radikalleştiğini hiç mi hesaba katmayacağız?

Evet, çok ama çok büyük bir yıkımla karşı karşıyayız. Bu yıkım deprem yıkımı değil, aynı zamanda ülkemizin gelecek yıkımıdır.

Öz yurdunda barınamayan bir toplum haline geldik. Barınma ihtiyacı hat safhada ve yabancı istediği gibi konut-kira fiyatlarını artırıyor. Ama aynı zamanda açlık için çalışan bir ülke olduk. Çünkü ücretler açlık sınırı ile yarışıyor.

Ne kamu maliyesi düzgün, ne de döviz varlığı... Ne dış borç belli ne de iç borç... Ülkenin yardımlaşma kurumu olarak göreceğimiz Kızılay bile bir şirket konumunda çalışmaya başlamış.

Doğudan vasıfsız göç alıp Batı'ya vasıflı göç veriyoruz. Sadece bu durum bile bizim yapısal çöküşümüze bir nedendir.

Eğitim sistemi çökmüş, kasiyerlik ve moto-kuryelik için üniversite okuyan bir ülke haline gelmişiz..

Kısaca her alanda çöken bir ülke durumundayız... Burada saymakla bitmez.

Ama en önemlisi şu olmalı: Hızla yaşılanıyoruz ve fakiriz...

80'lerde temeli atılan değişim süreci 90'larda kesilmiş ve hâlâ keseden yiyoruz. Yaşlı ve fakir bir ülke olacağız.

28.02.2023

Çok acil ama çok acil büyük değişimler gerekiyor. Tekrar edeyim, bize reform yetmez devrimler lazım...

Bu çerçevede gelelim seçimlere... Türkiye'ye bu büyük değişimi kim sağlayabilir? Kim kısa sürede bağımsız bir Türkiye için güçlü ekonomik temelleri oluşturabilir? Vs vs vs..

Biliyoruz ki bu büyük değişim bir kişiye bağlı olarak gerçekleştirilemez. Zaten devlet aklının bir kişinin aklına indirgenmesinin büyük sancılarını yaşıyoruz. Bu da demektir ki bu süreç güçlü ve kararlı bir ekiple gerçekleştirilebilir. Nitekim bunu "ortak politikalar metninde" net olarak görmüştük.

Geriye ne kalıyor?

1- Ortak çalışmayı ve ortak hazırlanan büyük değişim politikalar metnini gerçekleştirecek ekiple beraber koordinasyonu sağlayacak bir öncü başkan...

2-Halkın algı düzeyine uygun bir perde önü Başkan...

Aslında bir çok vasıf daha sayılabilir ama maalesef burada iki temel noktaya dikkat çektik.

Kimi perdenin önünde sahneyi alır, kimi de perdenin arkasında asıl oyun yönetimini sağlar.

Ülkenin durumu ortada iken perdenin önümü yoksa arkası mı hesabı sanırım yapılamaz. Zaten iki liderin açıklamaları bunu göstermiyor mu?

Umutlu olmak için nedenlerimiz çok fazla... Realiteyi görmemiz her şey için yeterlidir.



28 Şubat 2023, Salı

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Tribünlerdeki deprem yağmacıları

Cumartesi ve pazar günü oynanan iki futbol müsabakasında depremzede çocuklar için atkılar, şapkalar ve oyuncaklar sahaya atılarak duygusal görüntüler oluştu. Kim düşündü ve organize ettiyse teşekkür ederiz.

Bir de **tribünlerde utanç verici görüntüler** vardı. Türkiye elbirliğiyle asrın en büyük doğal afetinin yaralarını sarmaya çalışırken 3-5 provokatör tribünleri tahrik ederek buradan bir siyasi çıkar sağlamaya çalıştı. Kimse kusura bakmasın, **tribünleri tahrik eden bu bir avuç provokatörün deprem yağmacılarından hiçbir farkı yok.** 2-3 ay sonra seçim olacağını bile bile böyle bir tribün provokasyonunu yapmanın iyi niyetli olmadığını düşünüyorum. Meydanlara çıkıp siyaset yapmak yerine halkı tribünlerden ayaklanmaya çağırmak neyin nesi anlamadım... Depremden iki gün önce Fenerbahçe Divan Kurulu'nda konuşan **Ali Koç, "Siyaset de bu işin içinde"** diyerek Fenerbahçe düşmanlığının arkasında iktidarın olduğunu iddia etmişti. Aslında hükümete yönelik tribün provokasyonunun fitili 4 Şubat'taki bu konuşmayla ateşlenmişti. Araya deprem felaketi girmeseydi bu görüntüleri 20 gün önce yaşayacaktık.

KULÜPLERDE SAĞDUYU HÂKİM

Fenerbahçe ve Beşiktaş tribünlerinin büyük kısmının bu provokasyona katılmaması sevindirici. Görüntüler sizi yanıltmasın. **Islıklayanların, slogan atanlardan daha fazla olduğunu maça gidenler anlatıyor.** Ayrıca Gaziantep, Sivas, Konya, Alanya, Ümraniye, Kayseri, Rize, Malatya, Denizli, Başakşehir spor kulüpleri, **"Devletimizin ve milletimizin yanındayız"** diyerek bu provokasyona alet olmayacaklarını açıklamış. Kulüpler Birliği de **"Siyasi tartışmaların muhatabı değiliz"** diyerek son noktayı koydu. Bunlar sevindirici.

İçişleri Bakanı **Soylu** da provokatörleri uyardı ve **"Bizim mesaimizi bölmeyin, deprem meselesine gömüldüğümüzü zannetmeyin, ülkenin güvenliğini unutmadık"** dedi. Tribünlerdeki yağmacıların, **Soylu'nun** mesajını aldıklarını tahmin ediyorum. Bir detayı da sizinle paylaşmak istiyorum. Bir GSM şebekesinin CEO'su da tribün provokasyonuna destek vermiş ve **"Tribüne gitmeyen bilmez ama tribün hayattır"** diyerek iktidarı adeta tehdit etmiş. Bu tribünlerin

28.02.2023

yapımının her aşamasında Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın emeğinin olduğunu bile bile. Keşke herkes işini doğru düzgün yapsa. Afet zamanında tribünlerin değil GSM şebekelerinin düzgün çalışmasının hayat olduğunu anlasa.

HİÇ AKILLANMAYACAKSINIZ

Seçimler yaklaştıkça bu tür provokasyonların artacağını düşünüyorum. Nitekim pazar günü tribün provokasyonunun olduğu saatlerde Kadıköy'de marjinal bir sol örgüt, benzer sloganlarla sokaklara döküldü.

Peki bunları neden yapıyorlar? Çünkü devlet hızlı bir şekilde yaraları sarıyor. Bir yıl içerisinde depremin tüm izleri silinecek. Millet, **Erdoğan**'a güveniyor. **Meşru siyasi yollarla Erdoğan'ı deviremeyeceklerini bilenler bundan sonra siyaset dışı her yönetime başvurabilir.** 2007'de cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesinde de hatırlarsınız aynı sloganlarla Cumhuriyet mitingleri yapmışlardı. O zaman da **Erdoğan**'ın sonunun geldiğini söylüyorlardı. Ancak **geniş seçmen kitleleri, güvendiği lidere ve istikrara oy verdi.** Şimdi aynı oyun sahneleniyor. "**Erdoğan tökezledi, bu kez devirebiliriz**" diyorlar. Ayın şeyi tekrar tekrar yaparak farklı sonuçlar bekliyorlar. Hiç akıllanmayacaklar.